

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΔ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΑΓ. ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 1 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1965 | ΑΡΙΘ. 19

Περίοδοι με ψυχικά περιεχόμενα

Ο ΜΗΝΑΣ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΑΝΑΤΑΣΞΩΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΝ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

Ἡ παράδοσις τοῦ τιμημένου καὶ ἁγιασμένου βασιλικοῦ

Ὁ μήνας ποῦ ἄρχισε μὲ τὴν ἔναρξι τοῦ καινούργιου ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους καὶ ποῦ ἔληξε μὲ τὸ τέλος τοῦ καλοκαιριοῦ, ὑπῆρξε μιὰ περίοδος γεμάτη ἀπὸ περιεχόμενα ψυχικά. Ὁ Ὀκτώβριος μᾶς καλεῖ σὲ μιὰ ζωὴ ἐξαγνισμένη ἀπὸ βάρη ὑλικά καὶ ἁμαρτωλά καὶ μᾶς συνοδεύει στὴν ζωὴ αὐτὴ ἡ ἀνάμνησις ὠραίων χριστιανικῶν ἡμερῶν καὶ συγκλονιστικῶν θρησκευτικῶν ἐκδηλώσεων καὶ αἰσθημάτων. Ἡ ἡμέρα τῶν γενεθλιῶν τῆς Θεομήτηρος φέρει πίσω τὴν σκέψι καὶ τὴν ψυχὴ μας κοντὰ στὴν εὐλογία τοῦ ταπεινοῦ σπιτιοῦ τοῦ Ἰωακείμ καὶ τῆς Ἄννης, τῶν γεννητόρων τῆς ἄχραντης Θεοτόκου κόρης. Ἀγκαλιάζουμε ἔστω καὶ φευγαλέα ἓνα κόσμον καὶ μιὰ περίοδο ποῦ ἀρχίζει ἀπὸ τὸ λίκνον τῆς παρθένου Μαρίας γιὰ νὰ συνεχισθῇ μέχρι τῆς ἡμέρας ποῦ ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Θεοῦ ὁ ἀρχάγγελος μᾶς μὲ τὸν χαιρετισμὸ ἔφερε πρὸς τὴν «κεχαριτωμένην» καὶ τὸ μήνυμα ποῦ στάθηκε ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς γεννήσεως τοῦ Λυτρωτοῦ. Μὲ τὴν ἐπέτειο αὐτὴ τῆς ἑορτῆς τῆς Γεννήσεως τῆς Πανάχραντης κόρης, τῆς Μαρίας ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ μηνὸς ποῦ διανύουμε πέρνει συνήθως ἓνα φῶς ποῦ καταυγάζει σὲ κάθε χριστιανικὴ ψυχὴ. Καὶ ἡ ἀτμόσφαιρα αὐτὴ μᾶς συνοδεύει καὶ μᾶς ἀγκαλιάζει σὲ ἄλλους σταθμοὺς τῆς θρησκευτικῆς μας ζωῆς. Ἀναπνέουμε τὸ μοσχοβόλημα τοῦ φουντωμένου βασιλικοῦ καὶ ἡ ψυχὴ μας δονεῖται μὲ τὴν ἀνάμνησι ὅτι ἡ εὐωδία τοῦ ὀλοπράσινου αὐτοῦ ἄνθους ἔσταμάτησε τὴνάγιαν καὶ ἰσαπόστολον αὐτοκράτειρα καὶ μητέρα τοῦ αὐτοκράτορος ἀγίου Κωνσταντίνου διὰ νὰ ἀνασύρῃ κάτω ἀπὸ τὴν ἀγιότητά του τὸν τίμιον Σταυρὸ ἐπάνω εἰς τὸν ὅποιον ἐμαρτύρησε καὶ παρέδωκε τὸ πνεῦμα Του ὁ Λυτρωτὴς Θεός. Ἡ ὑψωσις τοῦ Σταυροῦ αὐτοῦ

ανάμεσα σέ βασιλικούς συγκεντρώνει γύρω τήν τελετή της τήν συγκίνησι ὄλων καί ξαναζωντανεύει εἰς τήν μνήμην ἡ ἱστορία καί ἡ παράδοσις τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ἄνθους πού ἡ ἑλληνική ἰδίως ὀρθοδοξία τὸ τιμᾷ ὄλως ἰδιαίτερα. Σύμβολον τῆς ψυχικῆς γαλήνης τῆς χαρᾶς καί τῆς ἀγνότητος ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν βυζαντινῶν ἔχει φυτρῶσει κατὰ τήν παράδοσιν εἰς τὸν τόπον, ὅπου οἱ Ἑβραῖοι εἶχον θάψει τὸν Σταυρόν. Λουλούδι ἄσημον ὡς τότε ἐμοσχοβόλησε μονομιᾶς ὁ βασιλικὸς μὲ τήν εὐλογία τοῦ Ἐσταυρωμένου καί διετήρησε τὸ ἄρωμά του στὸ πέρασμα τῶν αἰώνων ὡς σήμερα.

*Βαθειὰ τὸν ἔκρουσαν στὴ γῆ
οἱ ἄνομοι Ἑβραῖοι
τὸν Τίμιο Σταυρὸ
τοῦ Σταυρωμένου ἢ προσταγῇ
στὸν ἔπνο μου μὲ λέει
νὰ πάγω νὰ τὸν βρῶ.*

Αὐτὴν τήν παράδοσι τραγουδεῖ σὲ συγκινητικὰ ποιήματα ὁ Γεώργιος Βιζυηνὸς καί ἐξιστορεῖ ἐν συνεχείᾳ ὁ ποιητὴς πῶς κατόπιν μακροημέρων ἐκσκαφῶν τῶν χωμάτων εἰς τὸν λόφον Κρανίου ἀνεκαλύφθη ἀπὸ τὸ ἄρωμα τοῦ βασιλικοῦ καί ἦρθη ὁ Σταυρὸς. Ὡς ἄνθος τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἀντὶ τοῦ κρίνου θεωρεῖται ὁ βασιλικὸς ἀπὸ τοὺς Βουλγάρους καί μεταξὺ ὠρισμένων λαῶν τῆς Δύσεως ὑπάρχει ἡ παράδοσις ὅτι πυκνὸς πλατύφυλλος βασιλικὸς ἀπέκρυψε τὴν Θεοτόκον μετὰ τοῦ μικροῦ ἀκόμη Ἰησοῦ ὅταν τοὺς κατεδίωκαν οἱ Ἑβραῖοι. Μέσα εἰς τὴν ἐκδηλώσει της ἑλληνικῆς ζωῆς τὸ ἁγιασμένο αὐτὸ καί σεβαστὸ ἄνθος ἔχει ἀποκτήσει ξεχωριστὴ θέσι. Τραγουδεῖ τήν εὐλογημένη λεβεντιά του ἡ ἑλληνικὴ νεότης.

*Ὁ νέος πὸν θέλει κι' ἀγαπάει νὰ σέρῃ τὸ χορὸ
πρέπει νᾶναι λεβέντης καὶ νᾶναι ἴμορφος,
νᾶχη τὰ μάτια μαῦρᾶ, τὸ μπόδι τὸ ψηλό,
νὰ σιέται, νὰ λιγιέται σὰν τὸν βασιλικό.*

Ἡ ζωὴ συνυφασμένη μὲ τὴν ποίησι καί τὴν ἱερότητα τῆς θρησκείας δὲν ἔπαυσε νὰ προσλαμβάνη μιὰ ὑποβλητικὴ ἔκφρασι. Ὁ βασιλικὸς μὲ τὸν ὅποιον γίνεται ὁ ἁγιασμός κάθε ὀρθοδόξου χριστιανικοῦ σπιτιοῦ εἶχε τὴν τιμητικὴν του τὸν μῆνα αὐτὸν πού διανύουμε.

Ἐλλὰ ὁ Σεπτέμβριος ὡς ὁ πρῶτος μῆνας τοῦ φθινοπώρου

δημιουργεί στην χριστιανική ψυχή και μιὰ ἄλλη ἀτμόσφαιρα. Ἡ ὁμορφιά καὶ ἡ γαλήνη τῆς φύσεως ἐξωραίζει τὸν κόσμο μας καὶ καθαρίζει ἀβελήτους ἴσως ρύπους τῆς ψυχῆς μας. Τὸ πολύχρωμο θαῦμα τῶν χρυσαυθέμων ἀρχίζει νὰ φιλοτεχνῇ τὸ πλαίσιο, μέσα εἰς τὸ ὁποῖον σκηνοθετεῖται ἓνα κομμάτι τῆς ὀρθόδοξης χριστιανικῆς ζωῆς. Ὡρισμένες μορφές μετὰ τὸ ἀκατάλυτο φωτιστὸ φανερῶν τῆς ἀγιότητος περιβάλλουν τὴν ψυχή μας καὶ τὴν κρατοῦν σὲ ἓνα διαρκῆ ἐκστασιασμὸ καὶ σὲ μιὰ ἀνάτασι. Ἡ σκέψις μας τὴν ἐποχὴ αὐτὴ στρέφεται καὶ πάλιν περισσότερο πρὸς τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων. Ἡ μνήμη τῶν γενεθλίων τῆς Θεομήτορος καλύπτει ὀλόκληρο τὸν μῆνα πού διανύσαμε. Γυρίζουμε σὲ δύο ἐποχές, τὴν παλαιότερη καὶ τὴν μετὰ τὴν ἔθνικὴν καταστροφὴν. Ξεκινοῦσε ἓνας κόσμος εὐλαβῶν προσκυνητῶν πρὸς τὴν Πέραμο μετὰ τὴν γειτονεύουσαν μονὴν τῆς Παναγίας τῆς Φανερωμένης. Θαυματουργὸς καὶ ἱστορικὴ ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας αὐτῆς τῆς Πέραμου ἐπὶ τοῦ Κυζικηνοῦ κόλπου. Χιλιάδες οἱ προσκυνητῆς τῆς καὶ πλουσιώτατα τὰ ἀφιέρωματα. Πολλοὶ ἀλλόδοξοι καὶ μετὰ τῶν προσκυνητῶν πού εἶχαν εὐεργετηθῆ ἀπὸ τὴν θαυματοουργίαν τῆς Παναγίας τῆς Περαιμωτίσσης.

Ἡ μικρασιατικὴ λαίλαψ πού ἐξεριζώσε τὸν ἑλληνικὸ χριστιανισμὸ ἀπὸ ὀλόκληρο σχεδὸν τὴν Ἀνατολή δὲν ἦταν δυνατὸν ν' ἀφίση ἀνέπαφη καὶ τὴν Φανερωμένην. Οἱ κάτοικοι ὁμῶς τῆς Πέραμου ἐγκαταλείποντας βωμοὺς καὶ ἐστιές ἐφρόντισαν νὰ διασώσουν τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα τῆς Παναγίας τῶν καὶ νὰ τὴν μεταφέρουν εἰς τὴν βασιλίδα τῶν Πόλεων. Παγχριστιανικὸ προσκύνημα ἡ εἰκόνα τῆς Φανερωμένης ἔκτοτε εἰς τὸν πάνσεπτο πατριαρχικὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Ἄλλ' ἡ εὐλαβικὴ ἐκδήλωσις τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων τῆς Πέραμου ἐσυνεχίσθη καὶ κατὰ τὴν θλιβερὴν μετανάστευσιν πρὸς τὴν μεγάλην ἐλευθέρην πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα. Ἀντίκρου εἰς τὴν Σαλαμίνα καὶ εἰς τὴν παλαιάν θέσιν τοῦ Μεγάλου Πεύκου ἐδημιουργήθη ἡ νέα Πέραμος μετὰ ἐκκλησίαν τιμωμένην μετὰ τὸ ὄνομα τῆς Παναγίας τῆς Φανερωμένης τῆς προστάτιδος τῶν κατατρεγμένων Περαιμωτῶν. Ἄνθισε καὶ εὐημερεῖ ἡ νέα αὐτὴ Πέραμος ὑπὸ τὴν ἀτμόσφαιρα μιᾶς συγκινητικῆς ἀναμνήσεως καὶ τῆς συνεχίσεως μιᾶς εὐλαβείας. Πολλὲς ἴσως πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἔχουν τὴν ἐκκλησίαν τους πού τιμᾶται μετὰ τὴν μνήμην τῆς Φανερωμένης, ἀλλ' ἡ Παναγία τῆς Πέραμου παραμένει ὡς ἡ πρωτοπτορεία καὶ ἡ μνήμη τῆς πού τιμᾶται τὸν Σεπτέμβριον δημιουργεῖ ψυχικοὺς κλονισμοὺς σ' ἓνα μεγάλο ἑλληνικὸν κόσμον.

Τὸν Ὀκτώβριον πού εἰσερχόμεθα ὡς εἰς μίαν κληρονομικὴν

Τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

ΔΕΝ ΜΑΣ ΩΦΕΛΟΥΝ ΤΑ ΤΑΞΙΜΑΤΑ ΚΑΙ Τ' ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ, ΑΝ ΔΕΝ ΚΑΝΩΜΕ ΚΙ' ΕΛΕΗΜΟΣΥΝΕΣ

Ἄς μὴν πιστεύουμε πὼς μᾶς εἶναι ἄρκετὸ γιὰ νὰ σωθοῦμε, τὸ νὰ προσφέρουμε δυσκοπότηρα χρυσὰ καὶ διαμαντοκόλητα στὴν ἁγία Τράπεζα, ἀφοῦ πρῶτα μας ἀπογυμνώσωμε χῆρες κι' ὀρφανά. Κι' ἂν πραγματικὰ θέλῃς νὰ τιμήσῃς τὴν ἁγία θυσία, πρόσφερε τὴν ψυχὴ σου, γιὰ τὴν ὁποία κι' ἐθυσιάσθηκεν ὁ Κύριος. Ἄν ὅμως αὐτὴ μένη χειρότερη κι' ἀπὸ μολύβι κι' ἀπὸ στουρνάρι, τί κέρδος ἔχεις, ἂν εἶναι χρυσαφένια τ' ἀφιερώματά σου ; Ἄς μὴν ἔχωμε λοιπὸν αὐτὸ στόχο μας : πῶς δηλαδὴ μονάχα χρυσὰ σκευὴ νὰ προσφέρουμε, ἀλλὰ καὶ πῶς τ' ἀφιερώματά μας θὰ προέρχωνται ἀπὸ τίμιους κόπους. Γιατὶ ὅσα δὲν εἶναι προϊόντα πλεονεξίας, εἶναι κι' ἀπὸ τὰ χρυσαφένια πολυτιμότερα.

Γιατὶ οὔτε χρυσοχοεῖο οὔτε κι' ἀργυροκοπεῖο εἶναι ἡ Ἐκ-

συνέχισιν τοῦ μηνᾶ πού διενύσαμε τὸν δεχόμεθα μὲ μιὰν ψυχικὴν ἀνάτασι καὶ μὲ πρόσφορο τὸ ἔδαφος διὰ μιὰν γόνιμον χριστιανικὴν ἐκδήλωσιν. Μᾶς κρατεῖ σὲ εὐλαβικὴ προσήλωσι ἡ μορφή καὶ ἡ πίστις τοῦ πολιούχου ἁγίου τῶν Ἀθηνῶν. Ὁ ἅγιος πού ἀγκάλιασε τὸ κήρυγμα τοῦ ἀποστόλου τῶν ἔθνῶν καὶ πού ὑπῆρξε ὁ πρῶτος ἐκλεκτὸς τῶν Ἀθηνῶν, Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, πού ἐπίστεψε εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἀπεκήρυξε μὲ σθένος τὰ εἰδῶλα. Ἡ Δάμαρις πού τὸν ἀκολούθησε καὶ πού στάθηκε ἡ πρώτη χριστιανὴ Ἀθηναία γυναῖκα δημιουργεῖ ψυχικοὺς κόσμους γεμάτους ἀπὸ συγκίνησι. Καὶ συμπληρῶνεται ἡ θρησκευτικὴ ἀτμόσφαιρα τοῦ μηνὸς εἰς τὸν ὁποῖον εἰσήλθομεν μὲ τὴν ἑορτὴν τοῦ μεγαλομάρτυρος ἁγίου τῆς Θεσσαλονίκης πού ἐστάθηκε ἥρωα καὶ μάρτυς τοῦ χριστιανισμοῦ ἐνθαρρύνας εἰς τὸ στάδιον τῆς πάλης τὸν Νέστορα εἰς ἓνα ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ τρομεροῦ Λυαίου καὶ παραδώσας τὴν ψυχὴν του μὲ ἓνα χαμόγελο εἰς τὰ χεῖλη του. Αὐτὲς αἱ συγκλονιστικὲς ἡμέρες τοῦ Ὀκτωβρίου δημιουργοῦν ἀτμόσφαιραν κάτω ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἀνασαινεῖ ἡ χριστιανικὴ ψυχὴ καὶ ἡ σκέψις ἀγκαλιάζει τὴν μεγάλη ἐποχὴ τῆς ἐθνικῆς ἐξορμήσεως εἰς ἓνα νικηφόρο ἀγῶνα πού εἶχε ὡς ἑπαθλον τὴν ἐλευθερίαν μεγάλου μέρους τῆς σκλαβωμένης ὑπὸ τὸν τουρκικὸ ζυγὸ Ἑλλάδος.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

κλησία· ἀλλὰ πανηγύρι τῶν Ἀγγέλων· γι' αὐτὸ μᾶς χρειάζονται ψυχές· γιατί γιὰ τὶς ψυχές δέχεται κι' αὐτὰ ὁ Θεός. Δὲν ἦτανε οὔτε ἀπὸ χρυσάφι οὔτε κι' ἀπὸ ὀσῆμι ἢ τράπεζα τότε ἐκείνη, οὔτε καὶ χρυσὸ τὸ ποτῆρι, ἀπὸ τὸ ὁποῖο πρόσφερε τὸ αἶμα τὸ στούς μαθητές του ὁ Χριστός· ἀλλὰ ἦτανε ὅλα ἐκεῖνα τρισάγια καὶ φρικτά, ἐπειδὴ τὰ πλημύριζε τ' ἅγιον Πνεῦμα. Θέλεις νὰ τιμήσης τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ; Μὴν τὸν καταφρονέσης γυμνὸ· κι' ἐδῶ μὲν νὰ τὸν τιμᾶς μ' ὀλομέταξα ὑφάσματα· ἔξω δὲ νὰ τὸν καταφρονᾶς, ὅταν τὸν βλέπης ν' ἀφανίζεται ἀπὸ τὴν γύμνια κι' ἀπὸ τὰ πάγητα. Γιατί αὐτὸς πού εἶπε· «Τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα» καὶ πού ἐβεβαίωσε μὲ τὴν θυσία του τὰ λόγια του, ὁ ἴδιος εἶπε· «Πεινῶντά με εἶδετε καὶ οὐκ ἐθρέψετε»· καὶ «ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Ματθ. κε', 42, 45). Μὲ εἶδετε πεινασμένο καὶ δὲν μ' ἐταῖσατε· κι' ἐφ' ὅσον δὲν τὸ κάμετε αὐτὸ γιὰ κάποιον ἀπὸ τοὺς ἀσήμεντους αὐτοὺς ἀδελφούς μου, οὔτε καὶ γιὰ μένα δὲν τὸ ἐκάμετε. Γιατί τὸ τελευταῖο αὐτὸ δὲν χρειάζεται δοσίματα, ἀλλὰ ψυχὴ καθαρὴ· τ' ἄλλο ὅμως χρειάζεται πολλές φροντίδες. Ἄς μάθωμε λοιπὸν νὰ σοβαρευώμαστε καὶ νὰ τιμᾶμε τὸν Χριστό, μὲ τὸν τρόπον πού θέλει αὐτός. Γιατί γιὰ κάθε ἄνθρωπο πού τιμᾶμε ἢ καλύτερη τιμὴ εἶναι, αὐτὴ πού θέλει αὐτός, κι' ὄχι αὐτὴ πού νομίζομεν ἑμεῖς. Γιατί κι' ὁ Πέτρος ἐθάρρεψε πῶς τὸν τιμᾶ, μὲ τὸ νὰ τὸν ἐμποδίση νὰ τοῦ πλύνῃ τὰ πόδια του· ἀλλὰ ἡ πράξις του αὐτὴ δὲν ἦτανε τιμὴ, ἀλλὰ τὸ ἀντίθετο. Ἔτσι λοιπὸν κι' ἐσύ· νὰ τὸν τιμᾶς μὲ τὴν τιμὴ πού αὐτὸς μᾶς ἐνομοθέτησε· μοιράζοντας δηλαδὴ στοὺς φτωχοὺς τὰ πλούτη σου. Γιατί ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ χρυσὰ ταξίματα, ἀλλὰ ἀπὸ ψυχές ἀγνές καὶ καθαρές.

Καὶ μ' αὐτὰ πού λέω, δὲν θέλω νὰ ἐμποδίσω νὰ γίνωνται ταξίματα καὶ προσφορές· ἀλλὰ γιατί ἔχω τὴν ἀξίωση, μαζί μ' αὐτὰ καὶ προτῆτερα ἀπ' αὐτὰ, νὰ γίνωνται κι' ἐλεημοσύνες. Γιατί κι' αὐτὰ βέβαια τὰ καλοδέχεται ὁ Θεός, μὰ πολὺ περισσότερο ἐκεῖνες. Ἐπειδὴ στὴν περίπτωσιν αὐτὴν μονάχα αὐτὸς πού δίνει ὠφελεῖται, σ' ἐκείνην ὅμως κι' αὐτὸς πού παίρνει. Ἐδῶ, μπορεῖ νὰ νομίση κανεὶς πῶς τὸ πρᾶγμα γίνεται ἀπὸ φιλοτιμία· ἐκεῖ ὅμως τὰ πάντα—πέρα ὡς πέρα—εἶναι φιλανθρωπία κι' ἐλεημοσύνη. Γιατί σὲ τί ὠφελεῖ, ἂν ἡ Τράπεζά του εἶναι γεμάτη ἀπὸ χρυσὰ δισκοπότηρα κι' αὐτὸς πεθαίνει ἀπὸ τὴν πείνα; Πρῶτα χόρτασέ τον πού πεινᾷ, καὶ κατόπιν στόλισε καὶ τὴν Τράπεζά του· αὐτὸ δὲν βλάπτει. Χρυσὸ δισκοπότηρο τοῦ προσφέρεις καὶ δὲν τοῦ δίνεις ἓνα ποτῆρι κρῦο νερό;

Καὶ ποῖο λοιπὸν εἶναι τὸ κέρδος ; Τοῦ φτιάχνεις χρυσοκέντητα καλύμματα γιὰ τὴν ἄγία του Τράπεζα καὶ δὲν τοῦ δίνεις ἕνα σκέπασμα πού τοῦ εἶναι ἀπαραίτητο ; Καὶ ποῖα εἶναι ἡ ὠφέλεια ἀπ' αὐτό ; Γιατί πές μου, ἂν θᾶβλεπες κάποιον πού πεινᾷ καὶ πού δὲν ἔχει νὰ βάλῃ τίποτα στὸ στόμα του, κί' ἐσύ ἀντὶ νὰ τὸν ἀπαλλάξῃς ἀπὸ τὴν πείνά του, γεμίζεις τὸ τραπέζι του ἀπὸ ἀσημένια μονάχα πιατικά, τί λές, θὰ σοῦ χρωστοῦσε γι' αὐτὸ εὐγμωνοσύνη, ἢ θὰ τὸν ἐξώργιζες περισσότερο ; Κί' ἀκόμη τί θᾶλεγες, ἂν ἔβλεπες κάποιον κουρελῆ καὶ κρουσταλιασμένον ἀπὸ τὸ κρύο, καὶ παραλείποντας νὰ τοῦ δώσῃς ἕνα ροῦχο νὰ φορέσῃ, τοῦ ἐτοιμάζεις χρυσῆς κολόνες, λέγοντάς του πῶς τὸ κάνεις αὐτὸ γιὰ νὰ τὸν τιμήσῃς· δὲν θὰ σοῦλεγε πῶς τὸν κοροϊδεύεις ; καὶ δὲν θὰ τὰ νόμιζεν αὐτά, σὰν τὴ μεγαλύτερη προσβολή ;

Τὸ ἴδιο νὰ λογιάζῃς κί' ὡς πρὸς τὸν Χριστό, ὅταν σὰν ξένος καὶ σὰν ἀλήτης περιπλανιέται, ἀναζητῶντας σκεπή· καὶ σύ, παραλείποντας νὰ τὸν φιλοξενήσῃς στολίζεις τὰ πατώματα καὶ τοὺς τοίχους καὶ τίς κεφαλοκολόνες· καὶ κάνεις ν' ἀστραφοκοποῦνε, μὲ τίς λαμπάδες, τ' ἀσημένια ἄλυσσοδέματα, ἐνῶ οὔτε νὰ τὸν ἰδῆς δὲν καταδέχεσαι, δεμένο μέσα στὴ φυλακή. Καὶ τὰ λέω αὐτά, ὄχι γιατί θέλω νὰ ἐμποδίζω νὰ καταγίνεσθε φιλότιμα καὶ μ' αὐτά, ἀλλὰ συμβουλεύοντας νὰ κάνετε μαζί μ' αὐτὰ κί' ἐκεῖνα· καὶ γιὰ νὰ προτιμᾶτε αὐτὰ ἀπὸ ἐκεῖνα. Γιατί κανεὶς δὲν κατηγορήθηκε ποτέ, ἐπειδὴ δὲν τᾶκανε αὐτά· γιὰ κείνα ὅμως μᾶς ἔχει γίνει ἡ φοβέρα τῆς Κόλασης, καὶ τῆς ἀσβυστης φωτιάς, καὶ τῆς τιμωρίας μαζί μὲ τοὺς Δαίμονες.

Μὴ λοιπὸν καταφρονᾷς τὸν ἀδελφό σου πού ταλαιπωριέται, στολίζοντας τὸ σπίτι σου· γιατί αὐτὸς εἶναι πολυτιμότερος ναὸς ἀπὸ ἐκεῖνο. Κί' αὐτὰ μὲν τὰ κειμήλια μποροῦν νὰ τ' ἀρπάξουν κί' ἄπιστοι βασιλιάδες, καὶ τύραννοι, καὶ ληστές· ὅσα ὅμως κάνεις γιὰ τὸν πεινασμένο, τὸν ξένο καὶ γυμνὸ ἀδελφό σου, οὔτε κί' αὐτὸς ὁ διάβολος δὲν μπορεῖ νὰ τὰ ληστέψῃ, ἀλλὰ θᾶναι πάντα σ' ἕνα ἀσφαλισμένο θησαυροφυλάκιο. Θυμᾶσαι τί μᾶς εἶπεν ὁ ἴδιος ; «Τοὺς πτωχοὺς πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε». Τοὺς φτωχοὺς τοὺς ἔχετε πάντα κοντά σας, ἐμένα ὅμως δὲν μ' ἔχετε (Ματθ. κστ' 11). Καὶ γι' αὐτό, πρέπει νὰ κάνωμε πάντα μας ἐλεημοσύνες· γιατί δὲν θὰ τὸν ἔχωμεν πάντα πεινασμένον ἐμπρὸς μας, παρὰ μονάχα στὴν ζωὴ μας αὐτήν.

Κί' ἂν θέλῃς νὰ μάθῃς ὅλο τὸ νόημα αὐτοῦ τοῦ λόγου πλη-

ροφορήσου, πὼς αὐτὸς δὲν εἰπώθηκε πρὸς τοὺς μαθητὲς του, ἂν κι' ἔτσι φαίνεται, ἀλλὰ γιὰ τὴν ἀδύναμη γυναῖκα. Ἐπειδὴ δηλαδὴ ἐκείνη ἦταν ἀκόμη σαστισμένη κι' ἔπειδὴ τὴν ταλαιπωροῦσαν οἱ μαθητὲς, τᾶλεγεν αὐτά, γιὰ νὰ τὴν ἐμψυχώσῃ. Κι' ἐπρόσθεσε, μάλιστα, γιὰ νὰ τὴν παρηγορήσῃ, κι' αὐτὸ «Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί». Γιατὶ στενοχωρεῖτε τὴν γυναῖκα ; (Ματθ. κοτ' 10). Καὶ γι' αὐτὸν τὸν λόγον καὶ εἶπε, πὼς πάντα τὸν ἔχομε κοντά μας : «Ἴδου ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. κη' 20). Κι' ἀπ' ὅλα αὐτὰ φανερώνεται, πὼς δὲν τὰ εἶπεν αὐτὰ γιὰ τίποτες ἄλλο, παρὰ γιὰ νὰ μὴν καταμαράνη ἢ κατάκριση τῆς γυναίκας ἀπὸ τοὺς μαθητὲς τὴν πίστη πού ἐφανερώσεν τότε ἡ γυναῖκα ἐκείνη.

Ἄς μὴν τὰ θυμίζωμε ὅμως ὅλα αὐτὰ, πού τ' ἀνέφερα, ἔπειδὴ τῶφερον ὁ λόγος. Ἄλλὰ ξέροντας ὅλους τοὺς νόμους καὶ τὶς ἐντολὲς πού βρίσκονται καὶ στὴν Παλαιὰ καὶ στὴν νέαν Γραφή, ἄς φροντίζωμε, μὲ μεγάλη μας πάντα προσοχή, γιὰ τὸ πρᾶγμα αὐτό. Γιατὶ αὐτὸ μᾶς καθαρίζει ἀπὸ τὶς ἁμαρτίες μας : «Δότε γὰρ ἔλεημοσύνην καὶ πάντα ὑμῖν ἔσται καθαρὰ» (Λουκ. ια', 41). Τοῦτο εἶναι μεγαλύτερο κι' ἀπὸ τὶς λειτουργίες πού κάνομε· «Ἐλεον γὰρ θέλω καὶ οὐ θυσίαν» (ᾠσηέ στ' 6). Αὐτὸ μᾶς ἀνοίγει τοὺς οὐρανοὺς. «Αἱ εὐχαί σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ» (Πραξ. ι', 4). Αὐτὸ κι' ἀπὸ τὴν παρθενίαν ἀκόμη εἶναι ἀναγκαιότερο. Γιατὶ ἔτσι ἔμειναν ἐκεῖνες ἔξω ἀπὸ τὸν «νυμφῶνα»· κι' ἔτσι κατώρθωσαν νὰ μπουῦνε σ' αὐτὸν οἱ ἄλλες. Ξέροντας λοιπὸν ὅλα αὐτὰ, ἄς σπέρνωμε πρόθυμα, γιὰ νὰ θερίσωμε περισσότερα κι' ἀφθονώτερα· καὶ γιὰ ν' ἀπολαύσωμε τὰ αἰῶνια ἀγαθά.

(Ἐπὸ τὴν Ν' ὁμιλία στὸν Ματθαῖο Migne Τομ. Ζ' σελ. 508).

Ἐπίδοση Θ.Σ.

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, οἵτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλλουν εἰς τὸ Τοπικὸν TAKE τῆς περιφερείας των τὴν τυχὸν ὀφειλομένην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἐτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΜΑΣ

Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὰς φυλακάς.

Κάτι ἔγινε. Ἐὰν εἶναι μεγάλο ἢ μικρό, ὁ Θεὸς τὸ ζεύρει. Ἄλλ' αὐτὸ τὸ κάτι, ποὺ ἔγινε πρὸς δόξαν Τοῦ, εἶναι καὶ μιὰ ἱστορία ποὺ περιλαμβάνεται μέσα στὶς πολλὰς σελίδες τῆς μεγάλης ἱστορίας τῆς πολύμορφης ζωῆς. Καὶ ἂν αὐτὸ κοινολογηθῆ, ἀφοῦ μὲ τὴ μάθησί του καὶ ἄλλοι μπορεῖ νὰ ἀφεληθοῦν, πάλι πρὸς δόξαν Θεοῦ θὰ ἀνακοινωθῆ. Αὐτὸ εἶναι ἐκεῖνο ποὺ ἀπὸ τετραετίας, ὁ «Ἐφημέριος», δημοσιεύοντας ἕνα ἔργο πνευματικὸ καὶ ἀναδημιουργικὸ, μὲ τὸν τίτλον «πλειότερον φῶς», μᾶς τὸ δείχνει ὀλοζώντανο. Πρόκειται δὲ γιὰ τὴν ὀργανωθεῖσαν μέσ' τὶς φυλακὰς γενικὰ, συστηματικὴ καλλιέργεια τοῦ ἀγροῦ τῶν ψυχῶν τῶν κρατουμένων μὲ τὴν Ἁγιογραφικὴν σπορὰ καὶ μὲ τὴν κίνησι τῶν ὀμῶν καὶ τοὺς πνευματικοὺς καρπούς των. Μὲ τὴ χάρι τοῦ Χριστοῦ καὶ μὲ μελετημένα προγράμματα καὶ ἐμπνευσμένα μαθήματα καὶ μὲ ὑπερχιλιάδας (χωρὶς ὑπερβολὴ) μαθητῶν κρατουμένων, (ἴδε σχετικὰς ἐκθέσεις ὑποβαλλομένας εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον), ἔδρεψεν ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία τοὺς καρπούς, ἐκεῖ ὅπου θύματα τῆς ἀμαρτίας καὶ ἄλλοι μὲ ἐγκληματικὸν παρελθόν, μετενόησαν, ἀνεγεννήθησαν καὶ καταρτίσθησαν καὶ ἀπεδόθησαν ὑγιεῖς στὴν κοινωνία.

«Λίγη φωτιά, λέγει ὁ θ. Ἰάκωβος, πολλὴ φωτιά ἀνάβει» (γ' 5). Ἔτσι καὶ ἐδῶ μικρὸς ἀριθμὸς μαθητῶν κατ' ἀρχὰς σὲ κάθε φυλακὴ, γιὰ νὰ ξαπλωθῆ τὸ πνευματικὸ φῶς σὲ πολλούς, μὲ συντελεστὴ βασικὰ τὴν ἀγάπη, τὸ λόγο, τὴ συμβουλὴ, τὴν ὀμολογίαν τῆς πίστεως, ὡς καὶ τὴν ἀκτινοβολίαν τοῦ φωτεινοῦ παραδείγματος τῶν ἀφυπνισθέντων καὶ σώθέντων, ποὺ ἀπέβησαν ὡς ζῶντα μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ πολύτιμοι συνεργάται της. Καὶ αὐτὸ ποὺ ἦτο ἐξ ὀλοκλήρου ἔργον Ἐκείνου ποὺ εἶπε τὸ «ἐν φυλακαῖς ἤμην...», μᾶς τὸ ἐκθέτουν οἱ ἴδιοι οἱ κρατούμενοι ποὺ ἀξιώθησαν νὰ γίνουν ὄργανα τῆς χάριτος καὶ τῆς Φυλακῆς πνευματικῆς ἐργασίας.

Πρέπει νὰ ὀμολογήσωμεν ὅτι τὸ ψυχολογικὸν κλίμα τῶν ἐγκαθειρμένων εἶναι διάφορον λόγῳ τοῦ ἰδιάζοντος χαρακτῆρος, τὸν ὁποῖον δημιουργοῦν αἱ ἰδιαίτεραι συνθῆκαι ὑπὸ τὰς ὁποίας διατελοῦν οἱ κρατούμενοι οὗτοι, μακρὰν τῶν ἐγκοσμίων καὶ μὲ τὸ ψυχικὸν τραῦμα ἕνεκα τοῦ διαπραχθέντος ἀδικήματος, καὶ τὸ τελωνικὸν συναίσθημα τῆς μετανοίας, γιὰ τὸ ἀποτελεῖ ἐξαιρέσειν, ἂν μπορῶ νὰ εἰπῶ, ὁ ἀμετανόητος.

Ἐὰν ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι, ὅπως λέγει τις, ὁ δρόμος διὰ

τὸν ἑαυτὸν του, ἡ φυλακή, ποὺ δὲν παύει νὰ εἶναι δοκιμασία μεγάλη, προσφέρει στὸν κρατούμενον τὴν εὐκαιρία νὰ βρῆ τὸν ἑαυτὸν του, μὲ τὴν αὐτοσυγκέντρωσιν, ἐνδοσκόπησιν, καὶ βαθυτέρα αὐτογνωσίαν, στάδια ἐπαγρυπνήσεως ποὺ εἶναι ἐκρήξεις τῆς συνειδήσεως. Ἡ αὐτοσυγκέντρωσις, ὡς ἔξαρσις πνεύματος καὶ ψυχῆς εἶναι ἡ αὐτογνωσία ὡς ἓνα βαθμῶ. Ἡ αὐτοενδοσκόπησις, ὡς ἀλλαγὴ, ὡς μετὰστασις σ' ἄλλο ὑπαρξιακὸ ἐπίπεδον, σὲ διαφορετικὴ προοπτικὴ ζωῆς, δὲν εἶναι αὐτογνωσία, εἶναι «ἀλλοίωσις», μὲ τὴν ἔννοια ποὺ ὁ Ἀριστοτέλης ἔδινε στὸν ὄρον αὐτό, σὰν ἀλλαγὴ στὴν ποιότητα, στὸ νὰ γίνεται ἓνα πράγμα κάτι ἄλλο ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ εἶναι» (Ἐπιφυλ. Καθ/νῆς 31/10/63). Μελετώντας τοὺς θεόπνευστους ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ συναντῶ καὶ τὴ φράσι «αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου». Ἀλλ' ἡ «ἀλλοίωσις» αὕτη, χωρὶς ποτὲ νὰ μπορῆ νὰ εἶναι αὐτογενής, εἶναι μιὰ «ἀναγέννησις» τῆς ψυχῆς, (Ἰω. γ. 3, 5), εἶναι μιὰ πραγματικότης, ἓνα θαῦμα «ἄνωθεν», ποὺ δίνει ξέχωρο στὴν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος φαινόμενον ποὺ μόνον στὴ Χρηστιανικὴ θρησκεία παρατηρεῖται, γιατίε κεῖ τις ἐν Χριστῶ καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα» (Β. Κορ. ε' 17). Γι' αὐτὸ καὶ ἔχει τὸ ἀσύγκριτον καὶ ὑπερέχει ὅλων τῶν ἄλλων θρησκειῶν, γιατίε ὑπάρχει τὸ θεῖον στοιχεῖον, τὸ ΠΝΕΥΜΑ τὸ ΑΓΙΟΝ, ὁ Παράγων ποὺ δημιουργεῖ τὴν κατ' ἄτομον ἀλλαγὴν μέσα στὴν ἠθικὴ οὐσία του καὶ τὴν πρόσοδον τοῦ ἀληθινοῦ πολιτισμοῦ μὲ τὴν θαυμαστὴν ἐνέργειάν του.

Μιὰ τέτοια θεϊκὴ κατάστασι ἔρχεται νὰ δημιουργηθῆ μέσα σὲ ἓνα ψυχικὸ ἔδαφος, σὰν τοῦ κρατουμένου, ποὺ εἶναι δοκιμασμένος ἀπὸ ἀναπολήσεις, ἐσωτερικὸ μόνολογο, ἀπογοητεύσεις, καὶ ἐπιηρεασμένος στὰ ἔγκατα τῆς ψυχῆς καὶ μὲ κατάλοιπα τοῦ ὑποσυνειδήτου ἀπὸ τὴ θρησκευτικὴ εὐλάβεια τῶν εὐσεβῶν γονέων του. Ἐκεῖ ἡ θεϊκὴ σπορὰ τοῦ Λόγου τῆς Χάριτος, μὲ τὴ θεϊκὴ χάρι, βρίσκει γῆ δεκτικὴ καλλιεργείας καὶ καρποφορίας, πρὸς μίαν συντριβήν, ἀφύπνισιν, ἀνάτασιν, προσευχὴν, ψυχικὴν ἀνακούφισιν καὶ γαλήνην, μιὰ πνευματικὴ συνειδητὴ ἐλευθερία ποὺ θ' ἀποτελέσῃ τὸ βῆμα τῆς ἐκ τῶν φυλακῶν ἐξόδου καὶ σωματικῆς ἀποδεσμεύσεως. Ἐχει ἤδη ὁ τοιοῦτος κρατούμενος καὶ μέσα στοὺς κλειστοὺς τοίχους τοῦ κελλίου του κατὰ τὸ δυνατόν γνωρίζει τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς καὶ ζῆ εἰς ὀρίζοντας ἀνοιχτοὺς καὶ εὐρύτερους τοῦ Κοσμοφυσικοῦ διαστήματος, ποὺ διασχίζει καὶ ἐρευνᾷ σήμερα ὁ ἀστροναύτης, γιατίε, ὡς ἐμβριθῆς μελετητῆς τῆς Γραφῆς, ἐρευνᾷ καὶ σπουδάζει τὰ «Ἄ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὐς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἠτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν» (Α. Κορ. β' 9). Ἐκεῖ μὲ τὰ φτερά τῆς μακαρίας ἐλπίδος (Τιτ. β' 13) ζῆ καὶ κινεῖται καὶ μὲ τὴ διαρκῆ ἐνατένισι,

μέ τὸ τηλεσκοπίον τῆς πίστεως «τῶν ἐλπιζομένων τὴν ὑπόστασιν, πραγμάτων ἔλεγχον οὐ βλεπομένων» (Ἐβρ. ια' 1).

Ζῆ με τὴν πλήρη αἰσιοδοξίαν ὄχι τόσο διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀπὸ τῶν δεσμῶν τοῦ σώματος, ἀλλὰ γιὰ τὴν κηθεῖσαν πλήρη ἐλευθερίαν καὶ ἐσωτερικὴν, ἀφοῦ ἔχει ἤδη πειραματισθῆ μέσα στὴν μοναξιά του καὶ σκληρὴ δοκιμασία τὴν ψυχικὴ κάθαρσι, ποὺ ὀδηγεῖ πολλάκις μετὴν ἐνέργεια τοῦ Πνεύματος, στὸ πλήρωμα τοῦ Πνεύματος, στὴ βιβλικὴ ἔκστασι, ἔλλαμψι, στὴ θέωσι. Μὰ αὐτὸ εἶναι καὶ ὁ Χριστιανικὸς προορισμὸς κάθε ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, ἓνα ἐπίτευγμα ποὺ δὲν ἀρκεῖ νὰ τὸ συλλάβῃ μετὸν νοῦν του, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ τὸ ἀφομοιώσῃ, ὥστε νὰ ζῆ πλέον ὁ ἄνθρωπος τὴ στρατευομένη ζωὴ τῆς «στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ», ἀλλὰ πάντα χαρούμενος, γιὰτὶ μπορεῖ νὰ λέγῃ τὸ τοῦ Θ. Παύλου «Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκ ἔτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστὸς» (Γαλ. β' 20), δηλαδὴ ζῆ μιὰ ζωὴ ποὺ φέρει τελικὰ στὴν ὑπερσυνείδητη ὁλοκληρωμένη θέωσι, σὲ μιὰ οὐράνια καὶ αἰώνια μακαριότητα.

Καὶ τώρα θὰ δοῦμε πρῶτα τι γράφει ἓνας ἀπ' αὐτοὺς, ὅστις λόγῳ καὶ τῶν γραμματικῶν του προσόντων, ὡς καὶ τοῦ Ἁγιογραφικοῦ καταρτισμοῦ του, πῆρε καὶ ἐνεργὸ θέσι καὶ στὴ διδασκαλία σὲ ὁμίλους φυλακῶν στὶς ὁποῖες μετέγητο καὶ τῆ εἰσηγήσει μας. Τὰ πληροφοριακά του στοιχεῖα, ἀντὶ νὰ τὰ προσφέρω ἐγώ, θὰ μᾶς δώσουν μίαν πληρεστέραν εἰκόνα τῆς πνευματικῆς ἐργασίας τῶν ὁμίλων, εἰς τοὺς ὁποῖους μεγάλος ἀριθμὸς μετὸ πλειότερον φῶς τῆς Γραφῆς καὶ τὴν ἀναγεννητικὴν δύναμιν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ (Ἰάκ. α' 18) «ἠλλοιώθησαν» ψυχικῶς καὶ μετὰ ἓνα αὐθορμητισμόν, ὡς ἄλλοι ὁμολογεῖται τῆς πίστεώς των, προβαίνουν εἰς γραπτὴ διατύπωσι τῆς μετανοίας καὶ πίστεώς των, πρὸς ἀφέλειαν καὶ οἰκοδομὴν καὶ ἄλλων ψυχῶν.

Ἄρχιμ. ΠΡΟΚ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

«...Πάτερ μου, κατόπιν ἀπὸ μίαν ζωὴν πολυτάραχον καὶ πολυκίβητον, μετὰ ἐδέχθη ὅπως ἤτο ἐπόμενον ἡ φυλακὴ. Ὅταν εὐρέθην πίσω ἀπὸ τὰ σίδερα τῆ φυλακῆς, ἄρχισα νὰ σκέπτομαι τὸ παρελθόν καὶ νὰ ἐξετάζω τὸν ἑαυτόν μου. Ἡ ὅλη μου ζωὴ, σὰν κινηματογραφικὴ ταινία ἀρχίζει νὰ περνᾷ μπροστὰ στὰ μάτια μου. Ἡμέρα καὶ νύχτα βασανίζομαι ἀπὸ τίς τόσο τραγικὲς εἰκόνας τῆς τρισαθλίας ζωῆς τοῦ παρελθόντος μου, ποὺ σὰν βρυκόλακες ξεπροβάλλουν μπροστὰ μου. Πάντοτε στενάζω σπαρακτικὰ, πάντοτε βογγῶ, πάντοτε θρηγῶ καὶ κλαίω. Ὁμοιάζω τοῦ χαμένου προβάτου ποὺ βρίσκεται κλεισμένο σὲ ξένη μάνδρα καὶ σὲ περιβάλλον τελείως ἄγνωστον. Ζῶ καὶ κινεῖμαι μηχανικὰ μέσα στοὺς χώρους τῶν περιορισμῶν, τῶν στερήσεων καὶ τῆς κακουχίας. Μέσα σαυτὸν τὸν στενὸν καὶ περιορισμένον χώρον, ποὺ αἱ ἐξωτερικαὶ κοινωνικαὶ

ἐπιδράσεις σταματοῦν νὰ ἐπηρεάζουν τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀτόμου, βλέπει κανεὶς τὸν πραγματικὸν ἄνθρωπον. Ἐγὼ ζῶ περιωρισμένα, ταπεινά καὶ εὐχαριστοῦμαι νὰ μὴ φαίνωμαι. Ἐχει κυλίσει ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ἐγκαθειρξέως μου πλέον τοῦ ἑνὸς ἔτους καὶ μόνον ἐλάχιστοι συγκρατούμενοί μου μὲ ἔχουν γνωρίσει· οἱ ἄλλοι, καὶ αὐτὰ τὰ ὄργανα τοῦ προσωπικοῦ, ἀγνοοῦν τελείως τὸ ὄνοματεπώνυμόν μου.

Ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς φυλακίσεώς μου, χάριτι θεία, περιῆλθεν εἰς τὰς χεῖρας μου ἡ δι' ἐμὲ ἀγνωστος κατὰ τὸ παρελθὸν Ἁγία Γραφή, τὴν ὁποίαν μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως ἄρχισα νὰ μελετῶ. Σιγὰ σιγὰ, ἔχομεν συγκεντρωθῆ μία μικρὴ ὁμάς καὶ ἐπιδιδόμεθα ὅλοι μαζὺ εἰς τὴν ἔρευναν τῆς Βίβλου. Ὅλοι ἔχομεν τὴν ἐπιθυμίαν νὰ μείνωμεν συγκεντρωμένοι εἰς ἓνα κελλί τῆς φυλακῆς, ἀλλὰ ποίος νὰ τὸ κάνη αὐτό; Κάποιος ἀπὸ τῆ μικρῆ μας συντροφιά εἶπε νὰ τὸ ζητήσωμεν ἀπὸ ἓνα παπᾶ τῶν φυλακῶν, ποῦ ἐρχότανε τακτικὰ καὶ μᾶς ἔκαμε κηρύγματα καὶ ὅμως οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἐτόλμησε νὰ τοῦ τὸ γνωρίσῃ. Τοιοῦτοτρόπως κυλοῦσε ὁ καιρὸς καὶ σιγὰ σιγὰ ἀπεφυλακίσθησαν ἐκ τῆς ὠραίας συντροφιάς μας ἅπαντες πλὴν ἑνός, ὅστις ἔχει ἀναγεννηθῆ καὶ εἶναι ἓνας πολὺ καλὸς Χριστιανός. Ἐγὼ μὲ τὴν μελέτην τοῦ θείου λόγου καὶ τὴν βοήθειαν τῆς θείας χάριτος, ἔχω τελείως μεταστραφῆ, ἀναγεννηθῆ, ἀλλὰ εὐρίσκομαι εἰς τὸ πρῶτον βῆμα, εἶμαι ὡς βρέφος καὶ τρέφομαι ἐκ τοῦ ἀγνοῦ καὶ ἀδόλου θείου γάλακτος (Α' Πέτρ. β. 2). Τὰς ἡμέρας ἐκείνας μετὰ ἀπὸ τὸ θεῖον κήρυγμα ποῦ κάμνει εἰς τὸ προαύλιον τῆς φυλακῆς, ἐκεῖνος ὁ παπᾶς, μὲ γνωρίζει ἀπλῶς καὶ φεύγει. Εὐθὺς ἀμέσως ἐπακολουθεῖ ἡ διανομὴ τοῦ συσσιτίου καὶ ἡ ἀπογευματινὴ κατάκλισις. Ἐχει νυκτώσει καὶ ἡ βαρεῖα σιδερένια πόρτα τῆς φυλακῆς ἀνοίγει καὶ μπαίνει μέσα ἓνας ὑπαρχιφύλαξ μὲ ἐκεῖνον τὸν παπᾶ, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἀκόμη δὲν γνωρίζω. Κάποιον θὰ ζητοῦν μοῦ εἶπε ἓνας συγκρατούμενός μου καὶ ἐξακολούθησαμε τὴν προηγουμένην συζήτησίν μας. Σὲ λίγο ἀκούω νὰ φωνάζουν τὸ ὄνομά μου. Δειλὰ δειλὰ πλησιάζω καὶ ὑποκλίνομαι, ὁ παπᾶς μὲ παίρνει σὲ μιὰ παράμερη γωνιά τῆς φυλακῆς καὶ μοῦ λέγει—θέλω νὰ μὲ βοηθήσῃς σὲ μιὰ θεάρεστο χριστιανικὴ προσπάθεια, ποῦ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ θὰ γίνῃ στὴ φυλακὴ σου καὶ μοῦ ἀνέπτυξε ἐν ὀλίγοις τὸν σκοπὸν τοῦ ἔργου—καὶ μοῦ εἶπε—δέχεσαι; Εὐχαρίστως—ἀπήντησα, μὲ καληνύχτισε καὶ ἔφυγε. (Τὴ εὐλογημένη ὑπῆρξε ἐκείνη ἡ στιγμή!). Τὴ νύκτα ἐκείνη δὲν κοιμᾶμαι, ἀλλὰ σκέπτομαι, τί νὰ προσφέρω ἐγὼ ἓνας δαυλὸς ποῦ μόλις ἀποσπάστηκα ἀπὸ τὴν πυράν, ἓνα νήπιον; Δὲν ἐγνώριζα τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὅστις λέγει: «Τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξέλεξεν ὁ Θεὸς γιὰ νὰ καταισχύνῃ τοὺς σοφοὺς καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξέλεξεν ὁ Θεὸς διὰ νὰ καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρὰ καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθε-

νωμένα εξέλεξεν ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, διὰ νὰ καταργήσῃ τὰ ὄντα. Διὰ νὰ μὴ καυχῆθῃ οὐδεμία σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ» (Α' Κορ. α'. 27-29). Καὶ ὅμως τί νὰ γίνῃ; Ἐμπρὸς λοιπόν. Σὲ λίγες ἡμέρες ξανᾶρθε, καὶ στὴν ὀμιλία του, καλεῖ τοὺς συγγρατομένους μου, νὰ προσέλθουν σὲ μένα καὶ νὰ ἐγγραφοῦν εἰς τὸν Χριστιανικὸν Ὅμιλον πού ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀρχίζει νὰ ἰδρῦται στὴ φυλακῇ μας.

Ὅταν ἔφυγε, ἄρχισα νὰ κινουῦμαι, σὲ λίγες ἡμέρες ἔχουν γραφῆ περι τὰ 60 μέλη, καὶ σ' ἓναν ἀπὸ τοὺς 23 θαλάμους, κάνει ὁ γνωστός μας πνευματικὸς πατήρ μας, τὸ πρῶτον Ἀγιογραφικὸν μάθημα... Χαρὰ Θεοῦ στὴ φυλακῇ, ὅλοι ἐμεῖς οἱ μαθηταὶ τοῦ Χριστιανικοῦ Ὅμιλου μελετοῦμε καὶ γράφουμε σὲ τετράδια τὰ μαθήματα περὶ Ἀγίων Γραφῶν, καὶ περὶ Θεοῦ. Σιγὰ σιγὰ γνωρίζουμε τίς εἶναι ὁ Θεός, τί εἶναι καὶ γενικὰ τὰς ιδιότητάς του. Καὶ μόνον αὐτό; Δὲν σταματήσαμεν ἐδῶ, ὁ καλὸς μας δάσκαλος, συνεχίζει νὰ μᾶς διδάσκη καὶ νὰ μᾶς φέρῃ πρὸς ἀντιγραφὴν τὸ μάθημα περὶ Χριστοῦ Θεοῦ καὶ περὶ Χριστοῦ Ἀνθρώπου. Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα κατῆλθεν εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἐν εἶδει πυρίνων γλωσσῶν καὶ τοὺς ἐπλήρωσε θεῖαν σοφίαν (Πράξ. β. 2-4). Εἰς ἡμᾶς τὰ μέλη τοῦ Χριστιανικοῦ Ὅμιλου, αἱ πύρινα θεῖα γλῶσσαι ξεπήδησαν ἀπὸ τὰς θείας Γραφάς, καὶ μᾶς κατέστησαν φωτισμένους. Τὸ θαῦμα εἰς ἐκείνην τὴν φυλακὴν συνετελέσθη καὶ τώρα ἐπίσημα πλέον, μὲ τὴν εἰσήγησιν τοῦ παπαῦ πού εἶναι καὶ ὁ θρησκευτικὸς μας ἐπιτηρητής, τὸ Σεβαστὸν Ἰπουργεῖον Δικαιοσύνης, ἐκτιμῶν τὴν μορφωτικὴν ἀξίαν τῶν Ὅμιλων, δι' ἐγκυκλίου διαταγῆς του, συνιστᾷ τὴν ἰδρυσιν Χριστιανικῶν Ὅμιλων εἰς ἀπάσας τὰς φυλακὰς τοῦ κράτους.

Ἐγὼ μὲ ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Παντογνώστου καὶ Πανοικτίρμονος Θεοῦ, ἔχω ἀνδρωθῆ ψυχικὰ καὶ μετὰγομαι δι' ἄλλας φυλακὰς, γιὰ νὰ συμβάλω καὶ ἐκεῖ πρὸς τὸν ἱερὸν καὶ ὑψιστον σκοπὸν τοῦτον... καὶ κατόπιν (εὐρίσκόμεθα στὸ 1950), ἀπὸ πολλὰς φυλακὰς πού πέρασα, ἐπανεμετήχθην εἰς τὰς φυλακὰς τῆς πρωτευούσης. Παντοῦ σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς φυλακὰς οἱ Χριστιανικοὶ Ὅμιλοι κάνουν θαύματα, χιλιάδες κρατούμενοι ἔχουν ἀναγεννηθῆ καὶ εὐρίσκονται μὲ τὰς Ἀγίας Γραφάς καὶ τὰς Καινὰς Διαθήκας ἀνὰ χεῖρας. Ἡ δύναμις τοῦ Εὐαγγελίου μετέβαλλε τοὺς κατάπικρους χώρους τῶν φυλακῶν, ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ ἢ ἔκφρασις, σὲ χαρούμενους παραδείσους. Ἡ φυλακῇ τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι πλέον ὁ κατηραμένος ἐκεῖνος τόπος, πού στὰ περασμένα χρόνια, θύμιζαν τὸ μαχαίρι, τὸ ναρκωτικὸ καὶ γενικὰ τὴν διαφθοράν. Πῶς νὰ τὴν ὀνομάσω τώρα τὴν φυλακῇ καὶ τί χαρακτηρισμὸ νὰ τῆς δώσω; Νὰ τὴν πῶ Ἐκκλησίαν ἢ Σχολεῖον; Γι' αὐτοὺς

πού αναγεννήθησαν εἶναι ἓνας σωστὸς καὶ πραγματικὸς παρὰ δεῖσος, μιὰ νέα ἀλυμβήθρα τοῦ Σιλωάμ, πού βγάξει τοὺς παρὰλυτικούς λόγῳ τῆς ἀμαρτίας, ὑγιεῖς καὶ χρησίμους κατὰ πάντα πολυτάκας. Κατὰ τὴν πενταετῆ μέχρι σήμερα παραμονή του εἰς τὰς φυλακάς καὶ λόγῳ τῆς πνευματικῆς ἐργασίας, πού μετὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἔκανα καὶ κάμνω εἶδα καὶ ἐγνώρισα τὴν μεγάλην ἀγνοίαν πού ἐπικρατεῖ εἰς τὸν κόσμον μας, μηδὲ καὶ τῶν μορφωμένων ἐξαιρουμένων. Μόνον ἐλάχιστα ἐκ τῶν ὄσων ἔχω συναντήσει εἰς τὰς φυλακάς, ἃς μοῦ ἐπιτραπῆ ν' ἀναφέρω. Εἰς μίαν φυλακὴν τῶν Ἀθηῶν, ἓνας ἐπιστήμων μετρία διπλώματα, σὲ μιὰ συζήτησιν πού ἔκαμα μαζί του, γύρω ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, μοῦ εἶπε—νά με συγχωρῆς, τί εἶναι αὐτὴ ἡ Ἀγία Γραφή;—Ἐνας περιφερειακὸς καθοδηγητὴς τῆς ὑλιστικῆς παρατάξεως, μετὴν μεγάλην δρᾶσιν, εὐρίσκειται κρατούμενος εἰς μίαν ἐπαρχιακὴν φυλακὴν. Εἰς μίαν συζήτησιν μας, ἓνα βράδυ, ὅπως ἀπροόπτως τοῦ ἔθεσα τὸ ἐρώτημα ἐάν ἔχη μελετήσει τὴν Ἀγίαν Γραφήν καὶ μοῦ ἀπήντησε, ὄχι. Ἐνας διοργανωτὴς καὶ ἡγέτης τοῦ ἰδίου κόσμου, ἐπιστήμων μετρία διπλώματα, ἀγνοοῦσε τελείως τὰς Γραφάς. Ἐνας ἄλλος ἐπιστήμων, δικηγόρος, εἰς ἄλλην φυλακὴν, ἐνῶ εἰς τὴν ἀρχὴν ἀμφισβητοῦσε ἢ μᾶλλον ἠρνεῖτο τὸ ἀληθὲς τῆς θείας ἀποκαλύψεως, μίαν ἡμέραν μετὴν καλεῖ καὶ μοῦ λέγει. Νά με συγχωρῆς, αὐτοὶ ἐδῶ οἱ μικροὶ ἀριθμοὶ μετρία ἀρχικὰ γράμματα τῶν βιβλίων τῆς Γραφῆς, τί σημαίνουν; Ἐξηγήσατέ μου σὰς παρακαλῶ, διότι δὲν ἔχω ἀσχοληθῆ μετρία τὰς Γραφάς. Ἐνας ἄλλος εἰς ἄλλην φυλακὴν πίστευε ὅτι ὁ Χριστὸς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον μόνον διὰ τοὺς Ἕλληνας. Ἐνας ἄλλος μετρία τὸ Ἀγιογραφικὸν μάθημα τοῦ Ὁμίλου, μετρία ἐκάλεσε ἰδιαίτερος καὶ μοῦ ζήτησε νά τοῦ ἐξηγήσω, τί σημαίνει ἢ λέξις Γολγοθᾶς; Τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ βάθος καὶ τὸ ὕψος του δὲν συνήντησα δυστυχῶς νά τὸ γνωρίζουν πλὴν ἐλαχίστων. Ἀλλὰ πῶς νά τὸ ξεύρουν αὐτοὶ, ἐνῶ πρὶν τὸ ἀγνοοῦσα ἐγώ, πού εἶχα ζήσει σχεδὸν ὅλα μου τὰ χρόνια μέσα στὴν Ἐκκλησίαν. Δὲν κρίνω ἀρμόδιον τὸν ἑαυτὸν μου οὔτε καὶ μοῦ ἐπιτρέπεται ν' ἀπασχοληθῶ μετρία τὸ ζήτημα, τὸ ποῖος πταίει. Πάντως, πραγματοποιεῖται εἰς τὰς φυλακάς τῆς χώρας μας ἓνα μεγάλο θαῦμα. Ἐάν ἐβοηθεῖτο ἀποτελεσματικὰ καὶ ἀπὸ τὸν Κράτος καὶ περισσότερον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν κληρὸν, τοὺς θεολόγους καθηγητὰς καὶ τοὺς δυναμένους νά βοηθῆσουν, τί θὰ ἐγίνετο καὶ ποῖα θὰ ἦτο ἡ ἐπίδρασις ἐπὶ χιλιάδων ἀτόμων, πού παρήλασαν ἀπὸ αὐτάς; Ἡ ἀπάντησις δίδεται μόνη της...Νά λοιπὸν ποῖο εἶναι τὸ ἀποτελεσματικώτερον καὶ θετικώτερον ὄπλον, πρὸς καταπολέμησιν τοῦ κακοῦ. Ὁ Χριστὸς λέγει: «Ἄνευ ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν». (Ἰωάν. ιε' 5).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΑΙΓΙΝΗΣ
“ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ,,

Εικόνα τῆς ἀδικίας.

Ἄδικία εἶναι ἡ συνήθεια πού καταφρονᾷ τοὺς νόμους. Ἄδικία εἶναι ἡ περιφρόνηση τῆς νομοθεσίας. Εἶναι ἡ καταπάτηση τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ δίκαιου. Εἶναι ἡ ἐναντίωση πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἄδικία εἶναι ἡ ἐνέργεια γιὰ νὰ κυριαρχήσῃ τὸ κακό, ὁ πόλεμος, ἡ ἀναταραχὴ, ἡ δυστυχία, ἡ βασιλεία γενικὰ τῆς ἀπαθλίωσης. Ἡ ἀδικία εἶναι ἓνα μόλυσμα, πού κάνει ἀκάθαρτο ἐμπρὸς στὰ μάτια τοῦ Θεοῦ αὐτὸν πού τὴν πραγματοποιεῖ. Τὴν ἀδικία τὴν σιχαίνεται ὁ Κύριος, γιὰτὶ προσβάλλει τὴν πρώτιστη ἀπὸ τὶς θεῖες του ιδιότητες, τὴν θεία του δηλαδὴ δικαιοσύνη. Ἡ ἀδικία εἶναι μητέρα κάθε κακίας γιὰτὶ μέσα στὴν ἀδικία περιλαμβάνεται κάθε κακία.

Ἡ ἀδικία εἶναι μιὰ ἐνέργεια ψυχῆς, πού δὲν συντάσσεται μὲ τὸ Θεό, ἀλλὰ ὑπηρετεῖ τὸν Σατανᾶ. Ἡ ἀδικία φανερώνει μιὰ ψυχὴ, πού σ' αὐτὴν δὲν συνεργάζεται καθ' ὅλα ἀρμονικὰ τὸ λογικὸ μὲ τὸ ἐπιθυμητικὸ, καὶ πού δὲν κυβερνᾷ τὶς ἐπιθυμίες καὶ τὰ πάθη τῆς. Ἡ ἀδικία δὲν ἀποφασίζει σύμφωνα μὲ τὸ σωστὸ καὶ τὸ νόμιμο, ἀλλὰ χαριστικά κι' ἔτσι ἀποδίδει τὸ δίκαιο σ' αὐτοὺς πού ἀδικοῦνε, καὶ τὸ ἀφαιρεῖ ἀπ' αὐτοὺς πού πρέπει νὰ τὸ πάρουνε.

Ἡ ἀδικία γεμίζει τὴν πλάσῃ ἀπὸ θρήνους καὶ ἀπὸ οἰμωγῆς καὶ οἱ ἀναστεναγμοὶ αὐτῶν πού ἀδικοῦνται ἀνεβαίνουν ὡς τὸν οὐρανό. Ἡ ἀδικία, ἐπειδὴ δὲν ἔχει σπλαγχνὰ καὶ οἰκτιρμούς, κανέναν δὲν λυπᾶται, συντρίβει τὶς καρδιὰς τῶν ἀδικουμένων καὶ κάνει τὰ μάτια τους βρῦσες δακρύων. Δὲν ἔλει τ' ὄρφανὸ παιδί. Δὲν εὐσπλαγχνίζει τὶς ἄμοιρες χῆρες. Εἶναι ἀδυσώπητη πάντα κι' ἀνεξιλέτη· κι' ἐπιβάλλει τὸ θέλημά της καὶ τὴν σκληρὴ της ἀπόφαση. Ἡ τυραννία της εἶναι ἀπαίσια· κι' ὅπου κυβερνᾷ αὐτὴ κυριαρχοῦνε παντοῦ, ἀναστεναγμοὶ καὶ θλίψη.

Ἡ ἀδικία ἀρνίεται τὸν Θεὸ καὶ καταφρονεῖ τὴν παντοδυναμία του. Ἡ εἰκόνα της προκαλεῖ τὴν φρίκη, καὶ φόβος καὶ τρόμος συνέχει αὐτὸν πού τὴν ἀντιμετωπίζει. Εἶναι φρικτὴ κι' ἀποτρόπαιη στὴν ὄψη της, καὶ μοιάζει σὰν τὶς παλιῆς ἐκεῖνες Ἐρινύες. Κι' ὅπου κι' ἂν προβάλῃ φεύγουν πανικόβλητες, ἡ εἰρήνη, ἡ χαρὰ καὶ τὸ γέλοιο. Ἡ ἐμφάνισή της μὴνᾶ πὼς ἔρχεται καταιγίδα, καὶ ἡ φωνὴ της διαλαλεῖ τὸν ἀνεμο-

δαρμό. Κι' ὅπου κι' ἂν περάση κι' ἀπ' ὅπου νὰ διαβῆ, βασιλεύει ὀλοκληρωτικὴ ἐρήμωση.

Ἡ ἀδικία εἶναι ὁ κακὸς δαίμονας ποὺ ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τὴν εὐτυχία του.

Εἰκόνα τοῦ ἄδικου ἀνθρώπου.

Ἀσχημότερη εἶναι ἡ μορφή τοῦ ἄδικου ἀνθρώπου, γιατί ὁ χαρακτήρας τῆς μοχθηρῆς του ψυχῆς φανερώνεται σὰν ἀσχημιὰ ἐπάνω της. Οἱ δίκαιοι τὸν ἀποστρέφονται καὶ οἱ τίμιοι τὸν περιφρονοῦνε. Οἱ ἀγαθοὶ ἄνθρωποι τοῦ κλείνουν τὴν πόρτα τους καὶ σιχαίνονται τὴν συντροφιά του. Τὸν ἄδικον ἄνθρωπο τὸν βδελύσεται κι' ὁ Θεὸς κι' ἀποστρέφει τὸ πρόσωπό του ἀπ' αὐτόν.

Ὁ ἄδικος διαστρέφει τὴν ἀλήθεια καὶ τὸ ψέμμα εἶναι θρονιασμένο ἐπάνω στὰ χεῖλη του. Λέει τὸ καλὸ κακό, καὶ τὸ κακὸ καλόν, τὸ σκοτάδι φῶς, μὲ τὸ σκοπὸ ν' ἀδικήσῃ τὸν ἄλλο. Ὁ νοῦς του εἶναι στῆν ἀδικία, καὶ περιφρονεῖ τὸν νόμο τοῦ Θεοῦ. Ἐπάνω στῆ σέλλα τοῦ ἀλόγου του ἔχει φορτωμένα δυὸ ταγάρια, ἓνα μικρὸ κι' ἓνα μεγάλο· καὶ στὸ σπίτι του ἐπίσης ἔχει δυὸ μέτρα, μεγάλο καὶ μικρό. Πηγαίνει στὰ χωράφια τῶν ὀρφανῶν κι' ἀλλάζει τὰ σύνορά του καὶ κλέβει ἀπὸ τὶς χῆρες τὴν περιουσία τους καὶ τὸν κόπο τους. Συναθροίζει ἀπὸ τὶς ἀδικίες, καὶ θησαυρίζει ἀπὸ τὶς ἀρπαγές. Θερίζει ἐκεῖ ποὺ δὲν ἔσπειρε, καὶ ἀποθηκεύει ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ δὲν ἐκοπίασε. Στὸ σπιτικό του σταυλίζεται ἡ ἀδικία, καὶ στὸ κελλάρι του εἶναι κρυμμένος ὁ δόλος.

Ἡ καρδιὰ τοῦ ἄδικου ἀνθρώπου ἀνεμοδέρνεται, ὅπως ἡ θάλασσα ποὺ βράζει. Ἀνάπαυση καὶ ἡσυχία δὲν ξέρει. Καὶ ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τὴν γεμίζει. Ἡ ψυχὴ του πάσχει, γιατί τὴν συνταράζουνε πάθη δυνατὰ, καὶ εἶναι σκλάβο τῆς ἀδικίας, ποὺ τὴν ἔχει κυριεύσει. Ὁ νοῦς του δὲν κάνει τίποτε ἄλλο, παρὰ νὰ σκέπτεται δόλους κι' ἀπάτες, κι' ὁ λογισμὸς του, νύκτα καὶ ἡμέρα, στοχάζεται τὸ κακό. Τὰ χέρια του εἶναι καταλερωμένα ἀπὸ τὶς κλεψιές κι' ἀπὸ τὶς ἀδικίες, καὶ τὰ πόδια του εἶναι καταβρωμισμένα ἀπὸ τὶς ἀνομίες του. Θησαυρίζει, χωρὶς νὰ ξέρῃ γιὰ ποιὸν τὰ μαζεύει, γιατί ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ θ' ἀνεμοσκορπίσῃ τὰ πλούτη του. Τὸ σπέρμα του θὰ ἐξολοθρευθῆ, καὶ τὸ σπίτι του θ' ἀπομείνῃ ρημάδι. Δὲν θ' ἀπομείνῃ γέροντας στὸ σπιτικό του, λέει ὁ Κύριος, γιατί θὰ τ' ἀφανίσῃ τὸ σπίτι του πέρα ὡς πέρα. Ὁ ἄδικος εἶναι ὁ πιὸ δυστυχισμένος ἄνθρωπος. Στὸ σπίτι του δὲν μπαίνει χαρά. Κι' ὁ Εὐριπίδης λέει, πῶς ποτὲ δὲν εὐτύχησε ἄνθρωπος ἄδικος.

Γιὰ τοὺς ἄδικους, λέει ἡ ἀγία Γραφή «ὁ ἀδικῶν κομιέται ὁ

ἠδίκησε, καὶ οὐκ ἔστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ. Ὁ ἄδικος βασιλείαν οὐρανῶν οὐ κληρονομήσει· ἡμέρα δὲ ὀργῆς ἐπέρχεται τῷ ἀδίκῳ. Ἄδικου στόμα ἐμφραχθεῖ. Οἱ ἄδικοι ἐθέρισαν, δίκαιοι ἔδονται, αὐτοὶ δὲ ἐκ κακῶν οὐκ ἐξαιρεθήσονται. Οὐαὶ καὶ ἀπώλεια τῷ ἀδίκῳ, ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων». Ὁ ἄδικος θὰ εἰσπράξῃ τὶς ἀδικίες ποὺ ἔκαμε, γιατί ὁ Θεὸς δὲν ἔχει προσωποληψίες. Ὁ ἄδικος δὲν θὰ κληρονομήσῃ τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν, παρὰ τὸν περιμένει ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. Εἶθε νὰ φράξῃ τὸ στόμα τοῦ ἀδικου ἀνθρώπου. Οἱ ἄδικοι θὰ θερίζουνε, καὶ οἱ δίκαιοι θὰ τρῶνε· καὶ δὲν θὰ λυτρωθοῦνε ἀπὸ τὰ δεινά. Ἄλλοίμονο καὶ καταστροφὴ περιμένουνε τὸν ἄδικο· γιατί ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ φανερώνεται σὲ κάθε ἀδικία καὶ σὲ κάθε ἀσέβεια ποὺ κάνουν οἱ ἄνθρωποι.

Τὴν δέηση τῶν ἄδικων δὲν τὴν ἀκούει ὁ Θεὸς καὶ δὲν δέχεται τὶς θυσίες τους καὶ τὶς προσφορὰς τους. Γιατί, τὸ νὰ προσφέρῃς θυσίες ἀπὸ ἀδικίες εἶναι πράξη αἰσχρὴ, καὶ δὲν βγαίνουνε ποτὲ σὲ καλὸ οἱ παρανομίες τῶν ἄδικων ἀνθρώπων. Ταλαίπωρος καὶ δυστυχισμένος εἶναι ὁ ἄδικος ἄνθρωπος.

Χαρακτῆρας τοῦ ἀδικου ἀνθρώπου (κατὰ τὴν σοφία Σολομώντος).

Ὁ χαρακτῆρας τοῦ ἀδικου ἀνθρώπου περιγράφεται στὴ σοφία τοῦ Σολομώντα, μ' αὐτὸν τὸν τρόπο: «Εἶπον γὰρ ἐν ἑαυτοῖς λογισάμενοι οὐκ ὀρθῶς· ὀλίγος ἔστι καὶ λυπηρὸς ὁ βίος ἡμῶν, καὶ οὐκ ἔστιν ἴσους ἐν τελευτῇ ἀνθρώπου, καὶ οὐκ ἐγνώσθη ὁ ἀναλύσας ἐξ Ἄδου». Εἶπανε μέσα τους, κάνοντας ἀσύνετο στοχασμό· λίγη καὶ γεμάτη πίκρες εἶναι ἡ ζωὴ μας· κι' οὔτε ὑπάρχει γιατρειὰ στὸ θάνατο, κι' οὔτε καὶ μαθεύτηκε ποτέ, πῶς ἐγύρισε κάποιος ἀπὸ τὸν Ἄδη. Ἦλθαμε στὸν κόσμον ἀπὸ κάποια τύχη καὶ χωρὶς σκοπὸ καὶ σὰν πεθάνουμε, θὰ εἶναι σὰν νὰ μὴν ἐγεννηθήκαμε ποτέ. Ἡ ἀνάσα μας βγαίνει ἀπὸ τὰ ρουθούνια μας σὰν καπνός· καὶ τὰ λόγια εἶναι σὰν μιὰ σπίθα, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τὴν κίνηση τῆς καρδιᾶς μας. Κι' ἅμα σβύση ἡ σπίθα αὐτή, τὸ σῶμά μας θὰ γίνῃ στάκτη· καὶ τὸ πνεῦμά μας θὰ διαλυθῇ σὰν κούφιος ἀγέρας. Καὶ τ' ὄνομά μας θὰ ξεχασθῇ μὲ τὸν καιρὸ, καὶ κανένας δὲν θὰ θυμᾶται τὰ ἔργα μας. Καὶ θὰ περάσῃ ἡ ζωὴ μας σὰν τὸν ἴσκιο τοῦ σύννεφου· καὶ θὰ διαλυθῇ ὅπως ἡ καταχνιὰ στὶς ἀκτῖνες τοῦ Ἥλιου, ὅταν ψηλώνῃ καὶ ζεσταίνεται ἡ γῆ.

«Ὁνειρο σκιᾶς εἶναι ἡ ζωὴ μας, καὶ δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ σταματήσωμε τὴν πορεία μας πρὸς τὸν θάνατο· γιατί εἶναι

πραγμα βέβαιο, ὅπως εἶναι βέβαιο καὶ πῶς κανεὶς δὲν γυρίζει πίσω. Ἐμπρὸς λοιπόν, ἄς ἀπολαύσωμε τὰ μόνα βέβαια ἀγαθὰ τοῦ κόσμου αὐτοῦ, κι' ἄς χρησιμοποιοῦμε τὸν πλοῦτό το, καὶ τὰ νειῶτα μας, με κρίση καὶ με νοῦ. Ἄς πίνωμε γλυκόπισιο κρασί, κι' ἄς ἀλειβώμαστε με μυρωδιές· κι' ἄς μὴν ἀφήνωμε νὰ φεύγη ἄσκοπα ἡ ἀνοιξη τῆς ζωῆς μας. Κανεὶς ἄς μὴ λείψη νὰ χορταίνη τ' ἀγαθὰ τῆς γῆς κι' ἄς ἀφήνωμε παντοῦ τὰ χνά-ρια τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἀπόλαυσης, γιατί αὐτὸς εἶναι ὁ κλη-ρὸς μας καὶ ὁ προορισμὸς μας. Ἄς πνίγωμε τὸ δίκιο τοῦ φτω-χοῦ· ἄς μὴ λυπούμαστε τὶς χῆρες· ἄς μὴ ντρεπάωмаστε τ' ἄσπρα μαλλιά τῶν γέρον καὶ τῶν πολύχρονων· καὶ νόμος γιὰ μᾶς ἄς εἶναι ἡ δύναμη· γιατί ὅσοι εἶναι ἀνήμποροι κι' ἀδύνατοι δὲν ἐξίζιζουε τίποτα. Ἄς στήνωμε παγίδες στὸ δίκαιον ἄνθρωπο, γιατί εἶναι δυσκολομεταχείριστος καὶ μᾶς εἶναι ἐμπόδιο στοὺς σκοπούς μας· κι' ὅταν πέφτωμε σὲ λάθος μᾶς ἐλέγχει καὶ κοινο-λογᾷ στὸ κόσμον τὰ λάθη μας.

Οἱ δίκαιοι ἰσχυρίζονται πῶς ξέροντε τὸ θέλημα καὶ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, καὶ λένε τοὺς ἑαυτοὺς των παιδιὰ τοῦ Κυ-ρίου καὶ τὸ θεωροῦνε χρέος τους νὰ ἐλέγχουε τὰ διανοήματά μας. Εἶναι σοβαροὶ ἀπέναντί μας καὶ περιβλεπτοί, γιατί δια-φορετικὴ ἀπὸ τὴν ἰδική μας ζωὴ εἶναι ἡ δική τους ζωὴ κι' ὅλους διόλου διάφορος ὁ δρόμος τους. Ἐμᾶς μᾶς λογαριάζουε σὰν κίβδηλο νόμισμα καὶ ξεμακραίνουε ἀπὸ κοντὰ μας, ὅπως ξεμακραίνει κανεὶς ἀπὸ τὸ κοπροστάσιο. Μακαρίζουε τὰ στερνὰ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Θεοῦ καὶ ὑπερηφανεύονται πού τὸν ἔχουε Πατέρα τους.

Ἄς ἰδοῦμε λοιπόν, ἂν τὰ λόγια τους εἶναι σωστὰ κι' ἄς δοκιμάσωμε, ἂν ἔχουε καλὸ τέλος. Γιατί ἂν εἶναι πραγματικὰ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ δίκαιος, θὰ τὸν βοηθᾷ καὶ θὰ τὸν λυτρῶνη ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς του. Ἄς τὸν δοκιμάσωμε λοιπόν, ὅπως ἤμπο-ροῦμε καὶ με κάθε τρόπο, γιὰ νὰ ἰδοῦμε τὴν δικαιοσύνη του καὶ τὴν ἀνεξικακία του. Ἄς τὸν καταδικάσωμε σὲ θάνατο ἄπρεπο, καὶ ἀπὸ τὰ λόγια πού θὰ εἶπῃ, θὰ καταλάβωμε τὸν χαρακτή-ρά του.

Αὐτὰ καὶ τέτοια ἐβάλανε στὸ νοῦ τους, μὰ ξεγελασθήκανε· γιατί τοὺς ἐτύφλωσε ἡ κακία τους καὶ δὲν αἰσθανθήκανε τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ, οὔτε κι' ἐλπίσανε σὲ κάποια ἀνταπόδοση τῆς ἀρετῆς, ὅπως καὶ στὴ βράβευση ἀπὸ τὸν Θεὸ τῶν ψυχῶν πού εἶναι ἄμωμες. Γιατί ὁ Θεὸς ἐπλασε τὸν ἄνθρωπο γιὰ νὰ ζῆ ἀθάνατος καὶ «κατ' εἰκόνα του καὶ ὁμοίωσή» του. Καὶ ὁ θά-νατος μπῆκε στὸν κόσμον ἀπὸ τὸν φθόνον τοῦ Διαβόλου. Καὶ τὸν γεννοῦνε αὐτοὶ πού τοῦ μοιάζουε».

Ἡ πλεονεξία. Εἰκόνα τοῦ πλεονέκτη.

Ἡ πλεονεξία εἶναι πάθος μιᾶς ψυχῆς ἀκόρεστης κι' ἀχόρταγης. Ὁ πλεονέκτης μαζεύει χρήματα, συγκεντρώνει χρυσάφι, κτίζει σπίτια κι' ὀλόκληρα οἰκοδομικά συγκροτήματα, ἐπεκτείνει τὴν ἀγροτική του ἰδιοκτησία, παίρνοντας τὰ χωράφια τοῦ φτωχοῦ καὶ σὲ τέτοιο σημεῖο, πού νὰ μὴν ὑπάρχη ἄλλος τόπος, γιὰ νὰ τὸν πάρῃ κι' αὐτόν. Κι' ὅσο περισσότερα ἀποκτᾷ, τόσο μεγαλύτερη γίνεται ἡ ἀχόρταγιά του.

Ὁ πλεονέκτης αἰσθάνεται δίψα γιὰ χρυσάφι καὶ πείνα γιὰ περιουσία· γι' αὐτὸ εἶναι πάντα φτωχὸς καὶ στερημένος. Γιατὶ κάποιος, πού πίνει, μπορεῖ νὰ σβύσῃ μὲ τὸ πιότὸ τὴν ἐπιθυμία του· κι' ἓνας φαγᾶς μπορεῖ νὰ χορτάσῃ τρώγοντας. Τὴν πλεονεξία ὅμως δὲν τὴν σβύνει τίποτε, οὔτε τὰ χρυσάφια οὔτε τ' ἀσημικὰ πού ἀποκτᾷ. Καὶ γιὰ τὸν πλεονέκτη μπορεῖ κανεὶς νὰ εἰπῇ, αὐτὸ πού εἰπώθηκε γιὰ κάποιον ἐπηρμένο γιατρό· «Τὸ φάρμακό σου ἐχειροτέρευε τὴν ἀρρώστεια μου».

Ἡ πλεονεξία εἶναι μιὰ ἀπίστευτη μανία πού κυριεύει τὴν ἀκόρεστη ψυχὴ, γιὰ ν' αὐξάνῃ τὴν περιουσία της. Καὶ τέτοια φλόγα τῆς ἀνάβει γιὰ ν' ἀποκτᾷ ὅ,τι δὲν ἔχει, ὥστε καταντᾷ ν' ἀδιαφορῇ γι' αὐτὰ πού ἔχει. Γι' αὐτὸ κι' ὁ πλεονέκτης δὲν ἀγαπᾷ τίποτα ἀπ' αὐτὰ πού ἀπόκτησε· γιατί αὐτὸ πού ποθεῖ καὶ λαχταρᾷ κάθε φορά, σὰν τ' ἀποκτήσῃ, χάνει πλέον στὰ μάτια του τὴν ἀξία του, καὶ γίνεται ἀνάξιο τῆς ἀγάπης του καὶ τῆς φροντίδας του.

Ὁ πλεονέκτης δὲν ἀγαπᾷ αὐτὰ πού ἀπόκτησε· παρὰ εὐχαριστεῖται μονάχα μὲ τὴν προσδοκία τοῦ κέρδους, τοῦ πλοῦτου καὶ τοῦ ἀγαθοῦ πού θ' ἀποκτήσῃ, κι' ὄχι στὴν ἀπόκτησή του. Γιατὶ ἡ ἀγάπη πρὸς αὐτὰ πού ἀπόκτησε, ἀπομακρύνει τὴν πλεονεξία κι' ὀδηγεῖ πρὸς τὴν αὐτάρκεια· καὶ ἡ αὐτάρκεια φέρει τὸν κόρο καὶ τὸν χορτασμό καὶ τὴν ἀμέλεια γιὰ νέα ἀποκτήματα. Οἱ πλεονέκτες θησαυρίζουν καὶ δὲν ξέρουν γιὰ ποῖον μαζεύουν τοὺς θησαυροὺς των. Κι' οὔτε περνᾷ ἀπὸ τὸ μυαλό τους νὰ κάνουν κάποια ἐλεημοσύνη καὶ νὰ δώσουν κάτι γιὰ κάποιον εὐγενικό σκοπὸ. Γιατὶ αὐτοὶ πού θησαυρίζουν μὲ τὴν πλεονεξία, δὲν ξέρουν νὰ ξοδεύουν.

Ὁ μέγας Βασίλειος λέει γιὰ τὸν πλεονέκτη· «Τὸν πλεονέκτη οὐδὲν δύναται ἐπισχεῖν· πυρὸς γὰρ χαλεπώτερος, πάντα διὰ συνεχείας νεμόμενος. Οὐ τῇ ἀπολαύσει τῶν συναχθέντων προσέχει, ἀλλ' ἐαυτὸν ἐκδαπανᾷ τῇ ἐπιθυμίᾳ τῆς τοῦ μείζονος κτήσεως· εἶτα ἀγρυπνίαι, ἐντεῦθεν αἱ μέριμναι καὶ αἱ φροντίδες. Ὅσον αὔξει ὁ πλοῦτος, τοσοῦτον φέρει τοῦ βίου τὸ μεριμνητικόν». Τὸν πλεονέκτη δὲν μπορεῖ νὰ τὸν κρατήσῃ

τίποτα, γιατί είναι χειρότερος κι από τὴ φωτιά, κι' ὄλο θέλει διαρκῶς ν' ἀποκτᾷ. Δὲν ἔχει τὸν νοῦ του ν' ἀπολαύσῃ ὅσα ἀποκτᾷ, ἀλλὰ ταλαιπωρεῖ τὸν ἑαυτό του, μὲ τὴν ἐπιθυμία ν' ἀποκτήσῃ περισσότερα. Καὶ συνέπεια εἶναι ἀγρύπνιες, καὶ μέριμνες καὶ φροντίδες λογιῆς λογιῆς. Κι' ὅσο μεγαλώνει ἡ περιουσία του, τόσο καὶ πληθαίνουν οἱ ἔγνοιές του.

Ἡ κλοπὴ καὶ ἡ ἄρπαγὴ. Καὶ ὁ κλέφτης καὶ ἄρπαγας.

Κλοπὴ εἶναι, τὸ νὰ παίρνης κρυφὰ ἀπὸ κάποιον κάτι. Ἄρπαγὴ δέ, τὸ νὰ τὸ παίρνης, μὲ τὴν βία. Κι' ὁ ἓνας κι' ὁ ἄλλος, κι' ὁ κλέφτης δηλαδὴ καὶ ὁ ἄρπαγας εἶναι ἀνόητοι καὶ ἄμυαλοι καὶ οἱ δύο τους· γιατί ἀποφεύγουνε καὶ μισοῦνε τὴν ἔντιμη ἐργασία, ποῦ μ' αὐτὴν μποροῦν νὰ κερδίσουν εὐχάριστα κάτι, κι' ἀγαποῦνε τὴν τεμπελιά, ποῦ τοὺς ὀδηγεῖ στὴν κλοπὴ, στὴν ἄρπαγὴ καὶ σὲ κάθε λογιῆς κακία, καὶ ποῦ τοὺς φέρνει στὸ τέλος πίκρες καὶ στενοχώριες.

Οἱ κλέφτες καὶ οἱ ἄρπαγες μισοῦνε τὴν πραγματικὴν εὐτυχία κι' εὐχαριστοῦνται στὴ δυστυχία, καὶ μισοῦνε τὴν ψυχὴ τους. Ἀποφεύγουν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, ποῦ μπορεῖ νὰ τοὺς φανερώσῃ καὶ καταφεύγουνε σὲ σκοτεινοὺς κι' ἀνήλιους κρυψῶνες, γιὰ νὰ τοὺς σκεπάζῃ μὲ τὰ πέπλα του τὸ σκοτάδι. Τρέμουνε ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ φάσμα τῆς ἐξουσίας καὶ δὲν βρίσκουνε ποτέ τους ἡσυχία. Μαῦρες κι' ἄραχλες εἶναι οἱ νύκτες ποῦ περνοῦνε, καὶ ὁ οἶστρος τῆς ἀκολασίας τους δὲν τοὺς ἀφήνει οὔτε μιὰ στιγμὴν ἀνάπαυσης. Οἱ κλέφτες καὶ οἱ ἄρπαγες καὶ στὸν κόσμον μὲς αὐτὸν βασανίζονται, μὰ καὶ στὴν ἄλλη ζωὴ θὰ κατακριθοῦνε σκληρὰ γιὰ τὶς ἀδικίες τους.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Εἰδοποιοῦνται οἱ εὐλαβέστατοι Ἐφημέριοι, ὅτι ἐκυκλοφόρησεν ὁ πέμπτος κατὰ σειρὰν τόμος τῶν ἐκδόσεων τῆς «Ἐκκλησίας», ὁ «Εὐεργετινὸς» ἢ «Συναγωγὴ ἠθικῶν διδασκαλιῶν» μέρος δεύτερον, καὶ ἀπεστάλη εἰς ὅλας τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις πρὸς δωρεὰν διανομὴν εἰς τοὺς αἰδεσιμ. ἱερεῖς.

Παρακαλοῦνται οἱ αἰδεσιμ. Ἐφημέριοι ὅπως φροντίσουν νὰ τὸν παραλάβουν ἀπὸ τὰ οἰκεία Μητροπολιτικὰ Γραφεῖα. (Ἐκ τοῦ «Ἐφημερίου»)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

8. Μπορεί ο ιερέυς ἂν βρεθῆ σὲ ἀνάγκη νὰ τελέσῃ παρά- κλησι ἢ ἄλλη ἀκολουθία χωρὶς ἐπιτραχήλιο;

Μιὰ ἀνάλογη ἐρώτησι ὑπέβαλε καὶ ὁ Μητροπολίτης Πενταπόλεως Γαβριὴλ στὸν Θεσσαλονίκης Συμεὼν (+ 1429). Ὁ Γαβριὴλ ἐρωτᾷ γιατί κατὰ τὰς ἱεράς τελετὰς εἶναι ἀπαραίτητο νὰ χρησιμοποιοῦνται ἄμφια ἀφοῦ ὁ ἱερέυς μὲ τὴν χειροτονία του ἔχει προσωπικὰ ὁ ἴδιος τὴν χάρι τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Καὶ ἂν εἶναι δυνατὸν «χωρὶς ἐπιτραχήλιου τὴν τελετὴν ἐνεργεῖν» (Ἐρώτησις ΙΖ'). Ὁ Συμεὼν ἀπαντᾷ ὅτι τὴν χάρι μὲν ἔχει ὁ ἱερέυς, ἀλλὰ τὰ μυστήρια ἀποτελοῦνται καὶ ἀπὸ τὸ ὑλικὸ στοιχεῖο, ὅπως ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ τὴ ψυχὴ. Καὶ καταλήγει: «Διὸ καὶ τῶν ἱερῶν ἀμφίων χρεῖα καὶ χωρὶς ἐπιτραχήλιου οὐ χρῆ τι τὸν ἱερέα διενεργεῖν ἐπεὶ καὶ τὰ ἱερά ἄμφια χάριν ἔχουσι θείαν, ὅτι καὶ σημασίαν πνευματικὴν ἕκαστον τούτων ἔχει τινὰ καὶ δι' εὐλογίας ἀρχιερατικῆς ἕκαστον τούτων δίδονται». Ἀπαγορεύει ἀκολουθῶς ρητῶς τὴν τέλεσι κάθε τελετῆς ἀπὸ τὸν ἱερέα χωρὶς ἐπιτραχήλιο («χωρὶς ἐπιτραχήλιου μηδεμίαν τελεῖν τελετὴν»).

Τὸ ἐπιτραχήλιον εἶναι πράγματι τὸ ἔμβλημα τῆς ἱερωσύνης τοῦ ἱερέως καὶ τὸ σύμβολο τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ποῦ ἔχει ἐκχυθῆ διὰ τοῦ μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης ἐπάνω του, ὅπως λέγει καὶ ὅταν τὸ φορῆ: «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ἐκθέων τὴν χάριν ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ». Ὅταν ὁ ἱερέυς τελῆ μία τελετὴ ἢ ἓνα μυστήριον δὲν τὸ τελεῖ ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ὡς ἄνθρωπος, ἀλλὰ σὰν ἱερέυς τοῦ Θεοῦ καὶ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας, ἐξ ὀνόματος τῆς ὁποίας δέεται κατὰ τὴν ὥρα ἐκείνη κατὰ τίς καθιερωμένες ἀπὸ ἐκείνην εὐχές. Ἀπὸ τὴ στιγμὴ ποῦ θὰ περιβληθῆ αὐτὸ ὁ ἱερέυς γίνεται τὸ ὄργανο τῆς χάριτος, ὁ τελετουργός, τὸ δοχεῖο τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

Χωρὶς ἐπιτραχήλιο τελοῦνται πάλι κατὰ τὸν Συμεὼν «ὅσα καὶ ἐν τοῖς μοναστηρίοις τοῖς ἱερεῦσι ποιεῖν σύνηθες ἐν τε τῷ μεσονυκτικῷ, ταῖς ὥραις καὶ τοῖς ἀποδείπνοις». Καὶ σήμερα στοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς τὸ μεσονυκτικὸ καὶ ἡ ἐνάτη ὥρα τελοῦνται ἄνευ ἐπιτραχήλιου.

Ἄλλ' ἂν παραστῆ ἀνάγκη νὰ τελέσῃ ὁ ἱερέυς κάποια ἀπὸ τίς ἄλλες ἀκολουθίας καὶ δὲν ἔχει ἐπιτραχήλιο; Πάλι ὁ Συμεὼν ὁ Θεσσαλονίκης ἀπαντᾷ πῶς ἂν εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη νὰ γίνῃ «τελετὴ ἢ εὐχὴ ἢ βάπτισμα ἢ ἄλλο τι τῶν ἱερῶν» καὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ εὐρεθῆ ἐπιτραχήλιο «ἕνα μὴ καταλειφθεῖ τὸ ἔργον» νὰ

λάβη ὁ ἱερεὺς ζώνη ἢ τεμάχιον σχοινίου ἢ ὑφάσματος, νὰ τὸ εὐλογῆσῃ καὶ νὰ τὸ περιβληθῆ ὡς ἐπιτραχήλιον καὶ νὰ τελέσῃ τὴν ἀκολουθία. Μετὰ τὴν ἀκολουθία συνιστᾶ τὸ ὕφασμα αὐτὸ νὰ μὴ τὸ θεωρήσουν πιά κοινὸ ὕφασμα, ἀλλὰ, ἢ νὰ τὸ χρησιμοποιήσουν σὲ κάποια ἱερῆ χρῆσι, ἂν μπορῆ νὰ χρησιμοποιηθῆ, ἢ νὰ τὸ φυλάξουν κάπου γιὰ νὰ μὴ βεβηλωθῆ. Αὐτὰ συνιστᾶ ὁ Συμεών.

Ὅσο γιὰ τὴν παράκλησι, τὸν ὄρθρο ἢ τὸν ἑσπερινὸ νομίζω πῶς μποροῦν νὰ τελεσθοῦν ἐν ἀνάγκῃ ἀπὸ τὸν ἱερέα χωρὶς ἐπιτραχήλιο μὲ τὸ «Δι' εὐχῶν...», ὅπως γίνονται στὰ μοναστήρια ἀπὸ μόνους τοὺς μοναχοὺς ἢ καὶ ἀπὸ λαϊκοῦς, ὅταν δὲν παρίσταται ὁ ἱερεὺς. Φυσικὰ τότε θὰ παραλείπωνται ὅσα θὰ ἔλεγε ὁ ἱερεὺς ὅταν θὰ ἐνεργοῦσε ὡς ἱερεὺς, ὅταν θὰ ἔφερε δηλαδὴ τὴν ἱερατικὴ του στολὴ ἢ τὸ ἐπιτραχήλιο.

9. Ποιὸ ἐπιτραχήλιο ἔχει τὴν πιὸ σωστὴ μορφή, αὐτὸ ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο στενὲς λωρίδες ἢ αὐτὸ ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα πλατὺ ὕφασμα;

Ἡ ἀρχικὴ μορφή τοῦ ἐπιτραχήλιου ἦταν ὅμοια μὲ τὴν μορφή τοῦ ὄραριου τοῦ διακόνου, δηλαδὴ ὅπως καὶ ἐκεῖνο ἀπετελεῖτο ἀπὸ μιὰ στενὴ λωρίδα ὑφάσματος ποὺ στὰ δύο ἄκρα τῆς ἀντὶ νὰ πέφτουν ἓνα ἔμπρὸς καὶ ἓνα πίσω, ὅπως στὸ ὄραριο, ἔπεφταν καὶ τὰ δύο ἔμπρὸς. Ἔτσι τὸ ἐπιτραχήλιο περιέβαλλε τὸν τράχηλο τοῦ ἱερέως ἢ ἐφέρετο τρόπον τινὰ ἐπάνω ἢ γύρω ἀπὸ τὸν τράχηλό του. Ἀπὸ τὴν τοποθέτησί του αὐτὴ πῆρε καὶ τὸ ὄνομα («ἐπιτραχήλιο» ἢ «περιτραχήλιον») καὶ σ' αὐτὴ ἀκριβῶς ὀφείλονται καὶ οἱ συμβολισμοὶ ποὺ δόθηκαν σ' αὐτὸ ἀπὸ τοὺς ἱερούς ὑπομνηματιστὰς τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, ὅτι δηλαδὴ συμβολίζει τὸν ζυγὸ τοῦ Χριστοῦ ἢ τὴν χάρι τοῦ ἁγίου Πνεύματος ποὺ ἐκχύνεται ἐπάνω στὸν ἱερέα. Τὴν μορφή ἀκριβῶς αὐτὴ ἔχει τὸ ἐπιτραχήλιο καὶ στὶς παλαιὰς τοιχογραφίας καὶ εἰκόνες, ὅπου διακρίνουμε καὶ τὰ δύο του ἄκρα νὰ πέφτουν πρὸς τὰ ἔμπρὸς καὶ μάλιστα τὸ ἓνα σχεδὸν νὰ σκεπάζῃ τὸ ἄλλο. Τὴν ἴδια περίπου μορφή διατηρεῖ τὸ ἄμφιο αὐτὸ καὶ στὴ Δύσι. Καὶ οἱ ρωμαιοκαθολικοὶ ἱερεῖς φέρουν κατὰ τὴν τέλεσι τῶν ἀκολουθιῶν μιὰ στενὴ λωρίδα ὑφάσματος ποὺ κρέμεται ἀπὸ τὸν τράχηλο καὶ τὰ δύο τῆς ἄκρα πίπτουν πρὸς τὰ ἔμπρὸς.

Σὲ παλαιὰ χειρόγραφα Εὐχολόγια κατὰ τὴν περιγραφὴ τῆς χειροτονίας τοῦ πρεσβυτέρου λέγει ὅτι ὁ ἐπίσκοπος φέρνει καὶ τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ ὄραριου πρὸς τὰ ἔμπρὸς λέγοντας τὸ «Ἄξις», χωρὶς νὰ τοποθετῆ ἄλλο ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ ἐπιτραχήλιο στὸν ἱεροτονητὸ ἱερέα. Αὐτὸ τηροῦν καὶ σήμερα μερικοὶ ἀρχιερεῖς κατὰ τὶς χειροτονίες. Ἐδῶ δὲ βλέπουμε τὴν παλαιὰ πρᾶξι, τὸ ἐπιτρα-

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ»

Ὑπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Ἀναταραχὴ σ' ὄλα τὰ περίχωρα καὶ πάνδημος ἐξιλασμός τοῦ λαοῦ, στὴν περίπτωσι φόνου ποῦ ἦτανε ἄγνωστος ὁ φονιάς.

Τόσον ἀκριβολόγος, τόσον αὐστηρὸς καὶ τόσο πολὺ ἀνένδοτος ἦτανε ὁ παλαιὸς νόμος στὴν περίπτωσι τῆς ἀνθρωποκτονίας, ὥστε, ἂν δὲν ἀνευρίσκονταν ὁ φονηᾶς κάποιου ποῦ βρέθηκε σκοτωμένος στὴν ἐξοχή, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐπίμονη ἀναζήτησή του, ποὺς ἦτανε δηλαδὴ, κί' ἀπὸ ποῦ, ἦτανε ὑποχρεωμένη τότε ἡ πολιτεία, ποῦ ἦτανε πλησιέστερη στὸν τόπο ποῦ βρέθηκε τὸ πτώμα, ν' ἀποδείξῃ καὶ νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἀθωότητά της γιὰ τὸ φονικὸ ἐκεῖνο· κί' ἀκόμη νὰ δώσῃ μ' ἄλλο αἶμα (ὄχι βέβαια ἀνθρώπινο) μιὰ τυπικὴ εἰκόνα ἐκδίκησης, ἐπειδὴ ἔμεινε ἀγνωστος ὁ φονηᾶς!

Συναθροίζονταν λοιπὸν ἡ Γερουσία τῆς πλησιέ-

χήλιου στὴν ἀρχικὴ του μορφῇ, τῆς λωρίδος δηλαδὴ, τῆς ὁποίας τὰ δύο ἄκρα πέφτουν ἀσύνδετα πρὸς τὰ ἔμπρὸς καὶ τὸ ἓνα βρῖσκεται σχεδὸν ἐπάνω στὸ ἄλλο, ὅπως στίς εἰκόνας.

Ἀργότερα γιὰ νὰ στέκωνται καλλίτερα συνέδεσαν τὰ δύο αὐτὰ ἄκρα μὲ μικρὰς ταινίες, κωδωνίσκους ἢ κομβία. Ἔτσι προῆλθε ἡ σημερινὴ μορφὴ τοῦ διπλοῦ ἐπιτραχήλιου, ποῦ καὶ πρὸ συμφωνο μὲ τὴν παλαιὰ παράδοσι εἶναι καὶ αἰσθητικὰ πιὸ ὠραῖο, ἀλλὰ καὶ πιὸ πρακτικὸ στὸ δίπλωμα καὶ στὴ μεταφορά. Ἀρχαῖα ἐπιτραχήλια σ' αὐτὴ τῇ μορφῇ σώζονται πολλὰ στὰ σκευοφυλάκια τῶν μεγάλων ναῶν καὶ ἱερῶν μονῶν μὲ ὠραῖες χρυσοκέντητες παραστάσεις ἀγίων ἢ ἀγγέλων ἢ ἄλλες διακοσμήσεις.

Τὸ μεταγενέστερο μονοκόμματο ἐπιτραχήλιο καὶ ἀσυμβίβαστη μορφῇ μὲ τὴν ἱστορία του ἔχει, καὶ αἰσθητικὰ ὕστερεϊ. Θὰ ἦταν εὐχῆς ἔργον σιγὰ—σιγὰ οἱ ἱερεῖς μας νὰ γυρίσουν στὸ ἀρχαῖο καὶ ὠραῖο διπλὸ ἐπιτραχήλιο, ἀποφεύγοντας εἰς τὸ ἐξῆς τὴν κατασκευὴ νέων πλατειῶν ἀκαλαισθήτων ἐπιτραχήλιων.

στερης αὐτῆς πόλης καὶ κατέβαζαν σ' ἓνα φαράγγι ἀπότομο κι' ὄλως διόλου ἀκαλλιέργητο μιὰ δαμαλίδα, πού δὲν εἶχε μπῆ καθόλου σὲ ζυγό, καὶ τὴν ἐνευροκοπούσανε μπροστά στοὺς Ἱερεῖς καὶ στοὺς Λευίτες. Κατόπιν οἱ Γερουσιαστές, νίβοντας τὰ χέρια τοὺς ἐπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τῆς νευροκοπημένης δαμαλίδας, ὅτι ὅλοι αὐτοὶ ἦσαν ἀθῶοι κι' ἀμέτοχοι κι' ἀναίτιοι ἀπὸ τὸ φονικὸ ἐκεῖνο, ἀνέκραζαν· «αἱ χεῖρες ἡμῶν οὐκ ἐξέχεαν τὸ αἷμα τοῦτο, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν οὐχ ἑώρακασι». (Δευτ. κα', 7). Δὲν χύθηκεν ἀπὸ τὰ χέρια μας τὸ αἷμα αὐτό, καὶ δὲν εἶδανε τίποτα τὰ μάτια μας. Καὶ ὕστερα ἀπ' αὐτά, μὲ θερμὲς προσευχὲς καὶ παρακλήσεις, ἐξίλέωναν τὸν Θεό, νὰ μὴν καταλογίσῃ τ' ἀδικοχυμένο ἐκεῖνο αἷμα ἐπάνω στὸ λαό· «Ἰδεὼς γενοῦ τῷ λαῷ σου τῷ Ἰσραήλ, οὗς ἐλυτρώσω Κύριε, ἵνα μὴ γένηται αἷμα ἀναίτιον ἐν τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ· καὶ ἐξιλασθήσεται αὐτοῖς τὸ αἷμα» (Δευτ. κα', 8). Σπλαχνίσου τὸν λαό σου τὸν Ἰσραήλ, πού Σὺ τὸν ἐλύτρωσες Κύριε, νὰ μὴν πέσῃ ἀναίτια τὸ αἷμα ἐπάνω του, κι' ἄς εἶναι συγχωρημένος γι' αὐτό.

Ἀπ' αὐτὸ καταλαβαίνομε, πρῶτον, τί φρικτὴ πράξη ἦτανε ἡ ἀνθρωποκτονία καὶ πῶς ἡ θεία δίκη ζητοῦσεν ἀπαραίτητα «αἷμα ἀντὶ αἵματος»· ἂν ὄχι τοῦ δολοφόνου πού ἔμενε ἀγνωστος, τὸ αἷμα τοῦλάχιστον μιᾶς δαμαλίδας. Καὶ δεύτερον, πρέπει νὰ σημειώσωμε κι' αὐτό· πῶς δηλαδὴ μιὰ ἁμαρτία, πού ἦτανε ἔργο ἑνὸς ἢ δυὸ χωριστὰ ἀνθρώπων, ἀνατάρασσε μιὰν ὀλόκληρη πολιτεία, ὀλόκληρο τὸν λαό, κι' ἐλογιάζονταν, κατὰ κάποιον τρόπον, ἓνα ἔγκλημα μονωμένο, σὰν ἔγκλημα ὀλόκληρου τοῦ λαοῦ.

Δὲν ξέρω, ἂν στὴν Χριστιανικὴ μας πολιτεία, ὅταν συμβαίνουν τέτοια φοβερὰ ἀνοσιουργήματα, κάθε συνείδηση δοκιμάζῃ παρόμοιο φόβο καὶ παρόμοιαν ἀθυμία, κι' ἂν εἶναι κοινὴ ἡ θλίψη καὶ ἡ συντριβὴ τῆς καρδιάς. Δὲν ξέρω, ἂν σὲ παρόμοιες περιστάσεις οἱ συντοπίτες καὶ οἱ συμπατριῶτες στρέφουνε τὸ νοῦ τους καὶ

συλλογιούνται, πώς για τὸ ἔγκλημα τοῦ ἐνός, γίνεται συχνά καὶ μιὰ ὀλόκληρη πολιτεία ὑπεύθυνη, ὅταν δείχνουν γι' αὐτὸ ἀδιαφορίαν οἱ ἐπίλοιποι. Δὲν ξέρω, ἂν οἱ διάφοροι προεστοὶ καὶ δημογέροντες καὶ κοινοτάρχες φροντίζουνε νὰ μαθαίνουν τὰ ἀνοσιουργήματα, ποὺ γίνονται καθημερινῶς ἀπὸ τὴν μιὰ ἢ τὴν ἄλλην ἀφορμή, ἢ ἂν ἀδιαφοροῦνε· κι' ἔτσι τὸ μίasma τοῦ κακοῦ διαδίδεται στὸ πλῆθος, κι' ἀπλώνεται ἢ ποινῇ καὶ σ' αὐτοὺς ποὺ δὲν εἶναι φταῖστες. Οἱ Ἰσραηλιῖτες πάντως, ποὺ εἶχανε ἄριστη νομοθεσία, εἶχανε προσταχθῆ καὶ γιὰ τὴν ἀμαρτία τυχὸν τοῦ ἐνός ἢ καὶ τῶν λίγων, νὰ προσφέρουνε κοινὲς ἐξιλαστήριες δεήσεις καὶ προσευχὲς στὸ Θεό, γιὰ ὀλόκληρο τὸν λαό. «Ἰλεως γενοῦ τῷ λαῷ σου τῷ Ἰσραήλ, οὗς ἐλυτρώσω Κύριε, ἵνα μὴ γένηται αἷμα ἀνάτιον ἐν τῷ λαῷ σου Ἰσραήλ· καὶ ἐξιλασθήσεται αὐτοῖς τὸ αἷμα».

Νομοθεσία γιὰ τὴν κόρη ποὺ ἐξανδραποδιζόταν σὲ κάποια πολιτεία, ποὺ τὴν ἐκυρίευαν οἱ Ἰσραηλιῖτες.

Στὴ μοιρασιά μιᾶς κάποιας πολιτείας, ποὺ τὴν ἐκυρίευαν οἱ Ἑβραῖοι, ἂν τυχὸν ἔπεφτε στὸ μερίδιο κάποιου μιὰ κόρη αἰχμάλωτη καὶ ἤθελε νὰ τὴν πάρη γυναῖκα του καὶ νὰ συγκοιμηθῆ μαζί της, νά, τί ἦτανε ὑποχρεωμένος ἀπὸ τὸν νόμο νὰ κάνη. Ἐπρεπε δηλαδὴ νὰ τὴν μπάση πρῶτα στὸ σπίτι του, νὰ τῆς κόψη τὰ μαλλιά της, νὰ τῆς κόψη καὶ τὰ νύχια της, νὰ τὴν γδύσῃ ἀπὸ τὰ φορέματα τῆς αἰχμαλωσίας καὶ νὰ τῆς φορέσῃ κατόπιν ἄλλα· νὰ τὴν ἀφήσῃ ἀκόμη ἐλεύθερη νὰ πενθῆ καὶ γιὰ νὰ κλάψῃ τὰ γονικά της· καὶ ὕστερα ἀπὸ ὅλα αὐτά, εἶχε τότε τὴν ἄδεια, νὰ κοιμηθῆ μαζί της, ἂν ἤθελε.

Ἄν τυχὸν δέ, ἀφοῦ ἱκανοποιοῦσε τὴν ἐπιθυμία του, δὲν τὴν ἤθελε πλέον γιὰ γυναῖκα του, μποροῦσε νὰ τὴν στείλῃ πίσω· ἐλεύθερη ὅμως, καὶ χωρὶς νάχη τὴν ἐξουσία νὰ τὴν πουλήσῃ.

Πόση ἐξοικονόμηση, καὶ πόση ἀλήθεια στόχαση

τοῦ ὀρθοῦ καὶ τοῦ σωστοῦ καὶ σὲ μιὰ πράξιν ἀκόμη, ποῦ ἡ πηγὴ τῆς ἦταν ἐντελῶς σαρκική! Τὸ σπίτωμα, τὸ περιnúχισμα καὶ τὸ γδύσιμο τῆς αἰχμάλωτης ἀπὸ τὰ φορέματά τῆς καὶ τὸ ντύσιμό τῆς μ' ἄλλα, ἦταν τὸ προοίμιο τῆς μελλοντικῆς τῆς ἀπολύτρωσης. Τὸ κόψιμο σύρριζα τῶν μαλλιῶν τῆς, καὶ τὸ τριαντάμερο πένθος γιὰ τοὺς γονεῖς τῆς ποῦ τῆς ἐπέτρεπαν, ἦταν μιὰ ἀπόδειξη φιλανθρωπίας γιὰ τὸν ἕνα, κι' εὐσέβειας γιὰ τὴν ἄλλη. Ἡ διάρκεια τοῦ πένθους τῆς σὲ δεκάδες ἡμερῶν ἦταν χαλινάρι τῆς ἐπιθυμίας σ' ἐκεῖνο κι' ἄσκηση ἐγκράτειας· καὶ σ' ἐκεῖνη ἦταν μιὰ μαρτυρία καὶ μιὰ ἀπόδειξη τῆς ὀφειλόμενης στοὺς γεννήτορες τῆς ἀφοσίωσης.

Ἡ εὐχαρίστηση ἀπὸ τὴν γαμήλια συνάντησι ἐπρεπε νᾶναι ἐντελῶς ξένη καὶ μακρὰ ἀπὸ κάθε πένθιμη θρηνωδία καὶ ἀπὸ τὰ δάκρυα· γιὰ τὴν ἡ χαρὰ καὶ ἡ θλίψη εἶναι δυὸ πράγματα ὅλως διόλου ἀσυμβίβαστα· κι' ἀπὸ τὴ φύση τοὺς ἀσύμφωνα κι' ἀντίξοα καὶ τὸ ἕνα ἀναιρετικὸ καὶ καταλυτικὸ τοῦ ἄλλου. Καὶ τελευταῖα, ἂν ἡ ἀπόλυση τῆς γυναίκας ὕστερα ἀπὸ τὴν ἱκανοποίησι τῆς ἐπιθυμίας, ἦταν μιὰ συγκατάβασι καὶ μιὰ ἐξοικονόμησι ἀντίθετη πρὸς τὴν Ἰουδαϊκὴ σκληροκαρδία, στὴν προκείμενη περίπτωσι ἐγίνονταν καὶ μιὰ λογικώτατη δικαιοσύνη. Ἡ γυναῖκα δηλαδὴ, ἡ ἔμενεν ὡς τὸ τέλος συντρόφισσα καὶ νόμιμη σύζυγος τοῦ ἀνδρα, ἡ τὴν ἄφηνεν ἐλεύθερη κι' ἀπούλητη. Κι' ὁ Ἰσραηλίτης ποῦ τὴν αἰχμαλώτισεν εἶχε, σὰν βραβεῖο του καὶ σὰν ἀριστεῖο του, ἡ σὰν ἔπαθλο τῶν ἀγώνων καὶ τῶν κινδύνων του ἀπὸ τὴν μάχη, τὴν ἀπόλαυσι ποῦ ἐδοκίμασεν ἀπὸ τὴν αἰχμάλωτην. Καὶ ἡ αἰχμάλωτη πάλιν, σὰν ἀντίδοτο καὶ σὰν ἀνταμοιβὴ γιὰ τὴν ταπείνωσι ποῦ ἐδοκίμασεν ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία τῆς, ἀπολάμβανε τὴν ἐλευθερία τῆς. «Κι' ἔσται, ἂν μὴ θέλῃς αὐτὴν, ἐξαποστελεῖς αὐτὴν ἐλεύθεραν, καὶ πράσει οὐ πραθήσεται ἀργυρίου· οὐκ ἀθετήσεις αὐτὴν, διότι ἐταπείνωσες αὐτὴν» (Δευτ. κα', 14). Κι' ἂν τυχὸν δὲν τὴν θέλῃς, θὰ

τὴν ἑξαποστείλης ἐλευθέρην· καὶ δὲν θὰ τὴν πουλήσης, με χρήματα. Δὲν θὰ τὴν πάρης ἀψήφιστα καὶ δὲν θὰ τὴν καταφρονέσης, γιὰ τὴν ἑταπείνωσες.

Εἶναι ἀπαραβίαστο τὸ δικαίωμα γιὰ τὰ πρωτοτόκεια.

Τὰ πρωτοτόκεια εἶναι δῶρο τοῦ Δημιουργοῦ τοῦ κόσμου· κι' ὅση κι' ἂν ἔχουνε οἱ γονεῖς ἐξουσίαν ἐπάνω στὰ παιδιά τους, τὴν τάξη γιὰ τὰ πρωτοτόκεια δὲν ἔχουνε τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ἐξουσία νὰ τὴν παραβλέψουνε.

Ἐάν ἓνας πατέρας, σύμφωνα με τὸν παλαιὸ νόμο, εἶχε δυὸ γυναῖκες, πού τὴν μίαν τὴν ἀγαποῦσε καὶ τὴν ἄλλην τὴν μισοῦσε, δὲν μποροῦσε, κατὰ τὴν ἀρέσκειά του, ν' ἀνακηρύξῃ πρωτότοκο τὸν γιὸ πού εἶχε ἀπὸ τὴν ἀγαπημένην του γυναῖκα· ἀλλὰ εἶχε χρέος νὰ γνωρίσῃ γιὰ πρωτότοκο παιδί, αὐτὸ πού ἦτανε καὶ πραγματικά, κι' ὅς εἶχε γεννηθῆ ἀπὸ τὴν γυναῖκα πού μισοῦσε· «ὅτι οὗτός ἐστιν ἀρχὴ τέκνων αὐτοῦ, καὶ τούτῳ καθήκει τὰ πρωτοτοκεία» (Δευτ. κα', 17)· γιὰ τὸ αὐτὸς εἶναι τὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ παιδιά του, καὶ σ' αὐτὸν ἀνήκουν τὰ πρωτοτόκεια.

Τὸ παιδί, πού αὐτὸς ἦτανε ὁ πρωτογέννητος, ἴσως νᾶχε τὴν αὐτεξουσιότητα, (ἂν τῷθελε), νὰ παραχωρήσῃ τὰ πρωτοτόκεια πού τοῦ ἀνῆκαν στὸν ἀδελφό του. Ὁ πατέρας ὅμως δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τ' ἀλλάξῃ καὶ νὰ τὰ μετακινήσῃ. Εἶπα ἴσως, γιὰ τὸ εἶχα στὸ νοῦ μου τὸν πρωτότοκον Ἡσαῦ. Στὴν περίπτωσιν ὅμως ἐκείνη δὲν ἦτανε οὔτε προτίμησιν τοῦ πατέρα· οὔτε καὶ ὑπῆρχαν δυὸ γυναῖκες, πού ἡ μίαν νὰ μισῆται, καὶ ἡ ἄλλη ν' ἀγαπιέται. Μιὰ καὶ ἡ ἴδια ἦτανε ἐκεῖ ἡ μητέρα πού ἦ ἀπὸ φώτισιν ἢ καὶ ἀπὸ παρακίνησιν τοῦ Θεοῦ, ἔκανε κάθε προσπάθειαν, γιὰ ν' ἀποκαταστήσῃ πρῶτον στὴν πατρικὴν εὐλογία ἐκεῖνον πού δὲν ἦτανε καὶ ὁ πρωτογέννητος. Κι' αὐτὸ ἦτανε μιὰ θείαν, τυπικὴν καὶ γεμάτην ἀπὸ μυστήριον ἐξοικονόμησιν.

Ἐπειτα ὁ πρωτότοκος, κάθε πρωτότοκος δὲν ἀνάγεται στὴν μητέρα· ἀλλὰ στὸν πατέρα, σὰν ἀρχὴ ἀπὸ τὰ παιδιά ποὺ γεννᾷ. Ἐνας καὶ μόνος ἐφάνηκε πρωτότοκος ἀπὸ τὴν μητέρα· ὁ Θεάνθρωπος, πρωτότοκος, σὰν Θεός, ἀπὸ ὅλη τὴν κτίση· καὶ πρωτότοκος ὁ ἴδιος, σὰν ἄνθρωπος, ἀπὸ τὴν μόνην ἀνάνδρη κι' ἀπειρόγαμη μητέρα.

**Λιθοβολισμὸς παιδιοῦ, ποὺ τὸ κατήγγειλαν
κι' ὁ πατέρας κι' ἡ μητέρα του μαζί.**

Ἐνα κάποιο παιδί, ποὺ ἦτανε τυχὸν πανάθλιο καὶ διεστραμμένο, κι' ὅπως διόλου ἀπειθάρχητο κι' ἀνυπάκουο στὶς συμβουλές καὶ στὶς νουθεσίες τῶν γονηῶν του, παρὰ τοὺς ὕβριζε, χωρὶς νὰ ὑπάρχη οὔτε ἔχνος ἐλπίδας γιὰ νὰ διορθωθῆ, ὁ νόμος ἐπέτρεπε νὰ τὸν πιάσουν καὶ οἱ δυὸ μαζί οἱ γονηοὶ του καὶ νὰ τὸν δέσουν· κι' ἔτσι δεμένο νὰ τὸν παρουσιάσουν στὴ Γερουσία τῆς Πολιτείας κι' ἐκεῖ νὰ τὸν καταγγείλουν· «Καὶ συλλαβόντες αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ἐξάξουσιν αὐτὸν ἐπὶ τῆς Γερουσίας τῆς πόλεως αὐτοῦ». (Δευτ. κα', 19).

Ἡ δίκη ἐνὸς τέτοιου παιδιοῦ, ἦτανε ἀδύνατο, βέβαια, νὰ μὴ δικάζεται, μὲ δικαιοσύνη· ἐπειδὴ, ὅπως λέει ὁ Θεοδώρητος, «ἢ συμφωνία τῶν κατηγορῶν ἐβεβαίωνε τὴν ἀλήθεια τῆς κατηγορίας». Ἡ σύμπτωση καὶ ἡ ταύτιση τῶν δυὸ κατηγορῶν, καὶ ποιῶν κατηγορῶν; τοῦ πατέρα του καὶ τῆς μητέρας του μαζί, ἦτανε μιὰ ἀναμφισβήτητη ἀπόδειξη τῆς ὑπερβολικῆς κακίας καὶ ἀθλιότητος τοῦ κατηγορουμένου.

Βλέπουμε συχνά, πὼς καὶ στὰ πραγματικὰ καὶ στὰ ὀλοφάνερα ἐλαττώματα καὶ σφάλματα τῶν παιδιῶν τους, οἱ γονηοὶ, κατὰ κανόνα, τυφλώνονται ἀπὸ τὴν ἀγάπη τους· καὶ ἡ δὲν τὰ βλέπουν, ἢ τοῦλάχιστον, ὅπως τὸ λένε, κλείνουν τὸ ἓνα τους μάτι· καὶ πολλὰ φορὲς ἐκεῖνο τὸ παιδί, ποὺ θυμώνει ἐναντίον του ὁ πατέρας, τὸ σκεπάζει,

καὶ τὸ συμπονᾶ, καὶ τὸ κρύβει ἢ μητέρα· ἢ καὶ τὸ ἀντίθετο. Πῶς ἦτανε λοιπὸν δυνατόν νὰ συμφωνήσουνε καὶ νὰ συγκατατεθοῦνε καὶ οἱ δύο τους μαζί, καὶ ὁ πατέρας δηλαδή καὶ ἡ μητέρα, καὶ μὲ τὴν ἴδιαν ἀσπλαγχνία, νὰ παραδώσουνε στὴ θανατικὴ καταδίκη τὸ σπλάγχνο τους καὶ τὸ παιδί τους, ἂν αὐτὸ δὲν ἦτανε «γέννημα ἐχιδνῶν» ποὺ κατεσπάραζε ἀβάσταγα τὰ σωθικά τους, κι' ἂν ἡ πληγὴ τους δὲν ἦτανε τόσο φαρμακερὴ, ποὺ νὰ μὴν παίρνη καμμιάν ἀπολύτως γιατρείαν;

Ἔχομε ἄραγε κι' ἐμεῖς τὴ βαρομοιριά νὰ βρισκεται ἀνάμεσά μας κανένas τέτοιος γιός, ποὺ, μ' ἓνα στόμα, νὰ τὸν κατηγοροῦνε κι' ὁ πατέρας του καὶ ἡ μητέρα του μαζί; Νὰ τὸν κατηγοροῦνε δηλαδή καὶ οἱ δύο τους, καὶ νὰ θέλουνε νὰ τὸν δοῦνε θανατωμένο, κι' ὁ πατέρας του ποὺ τὸν ἔσπειρε καὶ ἡ μητέρα του ποὺ τὸν ἐκράτησε στὰ σπλάγχνα της, καὶ ποὺ ἔπρεπε νὰ στηρίζουν ἐπάνω του τίς ἐλπίδες τους γιὰ τὰ γηρατεία τους;

Ἄν βρίσκεται σὲ καμμιά φαμίλλια κανένas τέτοιος ἀλλοίμονο καὶ τρισαλλοίμονο στὴν δυστυχισμένη αὐτὴν φαμίλλιαν! Ἄλλὰ τρισαλλοίμονο, χίλιες φορές περισσότερο στὸ τρισάθλιο αὐτὸ σπέρμα. Καλύτερά του, νὰ μὴν ἰδῆ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, οὔτε νᾶχεν ἀναπνεύσει τὸ ζωοπάροχον ἀγέρι τῆς γῆς! («Ἀπόλοιτο ἡ ἡμέρα ἐκείνη, ἐν ἧ ἐγεννήθην καὶ ἡ νύξ, ἐν ἧ εἶπον, ἰδοὺ ἄρσεν») [Ἰὼβ γ', 3]. Ἄς πάη στὸ χαμὸ ἡ ἡμέρα, ποὺ ἐγεννήθηκα, καὶ ἡ νύκτα ἐκείνη, ποὺ εἶπα, νά, ἄρσενικὸ παιδί ἔκαμα. Τὸ τέτοιο παιδί ἀξίζει χίλιους θανάτους, κι' ὄχι ἓνα μονάχα. Καὶ ἡ ποινή, ποὺ ὤρισε γι' αὐτὸ ὁ θεῖος νόμος εἶναι δικαιοσάτη· «Καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτοῦ ἐν λίθοις, καὶ ἀποθανεῖται» (Δευτ. κα', 21). Καὶ θὰ τὸν λιθοβολήσουνε, μὲ πέτρες, οἱ ἄνδρες τῆς πόλης του, καὶ θ' ἀποθάνῃ.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

Τὰ κοιμητήρια.

Λίγο πρὶν ὁ Χριστὸς ἀναστήσῃ τὸ θυγάτριον τοῦ ἀρχισυν-
αγώγου Ἰαείρου, εἶπε σὲ ὅσους ἔκλαιγαν καὶ κόπτονταν γι'
αὐτό: «Μὴ κλαίετε. Οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει». Ἐπίσης,
πρὶν πάῃ στὴ Βηθανία, γιὰ νὰ σηκώσῃ ἀπὸ τὸ μνήμα τὸν Λά-
ζαρο, δήλωσε στοὺς Ἀποστόλους: «Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν
κεκοίμηται. Ἄλλὰ πορεύομαι ἵνα ἐξυπνήσω αὐτόν». Στὴ γλῶσ-
σα τοῦ Κυρίου, ὁ θάνατος γίνεται ὕπνος. Δὲν εἶναι τὸ ὀριστικὸ
τέλος. Ἀκολουθεῖται ἀπὸ τὴν ἀνάστασι. Ὅχι τὴν ἀνάστασι
τῶν δυὸ παρά πάνων θανμάτων, ἀλλὰ τὴ γενικὴ ἀνάστασι, ποὺ
θὰ συμβῇ κατὰ τὴν ἐσχάτην ἡμέραν, τὴν ἡμέραν τῆς Κρίσεως.
Τότε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, δίκαιοι κι' ἀσεβεῖς, θὰ σηκωθοῦν μετὰ
τὰ σώματά τους, γιὰ νὰ παρασταθοῦν μπροστὰ στὸ φοβερὸ βῆμα
τῆς Δευτέρας Παρουσίας. Αὐτὸ τὸ δίδαξε τρανότατα ὁ ἴδιος ὁ
Χριστὸς μέσα στὸ ἅγιο Εὐαγγέλιό του, κι' εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ
βασικὰ δόγματα τῆς πίστεώς μας. Ἔτσι καὶ στὴν ἀποστολικὴ
γλῶσσα, οἱ νεκροὶ λέγονται «κοιμηθέντες» ἢ «κεκοιμημένοι»,
ὅπως καὶ γενικὰ στὴ γλῶσσα τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ σὲ ὅλα εἶναι
μιὰ ἀκριβὴς συνέχισις τῆς ὁρολογίας τῆς Ἁγίας Γραφῆς.

Γιὰ μᾶς τοὺς χριστιανοὺς, ὁ θάνατος εἶναι καὶ λεκτικὰ καὶ
οὐσιαστικὰ μιὰ κοίμησις καὶ γι' αὐτὸ ὁ τόπος ὅπου θάβονται
τὰ σκηνώματα τῶν «κοιμηθέντων» ἀδελφῶν μας λέγονται ἀπὸ
τὰ ἀρχαῖκά χρόνια τῆς Ἐκκλησίας ὡς σήμερα, κοιμητήρια. Ἡ
λέξις νεκροταφεῖο εἶναι μιὰ λέξις ψυχρὴ, χωρὶς ἐλπίδα καὶ παρη-
γοριά, χωρὶς τὸ ἀναστάσιμο φῶς τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Ἡ
χριστιανικὴ πίστις καὶ γλῶσσα προτιμοῦν ἀντὶ τῆς λέξεως
αὐτῆς τὸν ὄρο κοιμητήριον, ποὺ ἔχει τὴν προέλευσί του στὸ
στόμα τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων, ἀντιστοιχῶντας στὸ
δόγμα τῆς ἀναστάσεως τῶν σωμάτων κι' ἐκφράζοντάς το.
Ἀνάλογα, στὴ γλῶσσα τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἔλεμε γιὰ κάποιον
ὄτι «πέθανε», ἀλλὰ ὅτι «έκοιμήθη ἐν Κυρίῳ».

Ὅπως τόσα ἄλλα, ἔτσι κι' ἡ χριστιανικὴ γλῶσσα, στὶς
ἡμέρες μας, ἔχει χάσει πολὺ ἀπὸ τὸ ὠραῖο καὶ γλυκὸ χρῶμα
της, ἀπόδειξις ὅτι σήμερα πολλοὶ χριστιανοὶ εἶναι κατ' ὄνομα
μονάχα χριστιανοί. Πολλοί, πράγματι, χριστιανοί, χρησιμο-
ποιοῦν τὴν λέξι νεκροταφεῖο κι' ὄχι τὴν λέξι κοιμητήριον. Τὸ
πρᾶγμα δὲν εἶναι ἐπιφανειακὸ καὶ χωρὶς βαθύτερη σημασία.
Στὸν χριστιανισμό, ὅπως ἔλεγε ὁ μακαρίτης Κόντογλου, μορφὴ

κι' οὐσία, τύπος καὶ ζωὴ, εἶναι ἀξεδιάλυτα. Κι' ὅταν ἡ ἐπιφάνεια εἶναι χαλασμένη, αὐτὸ σημαίνει ὅπωςδήποτε ὅτι καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς ζωῆς ἔχει χαλάσει. Κι' ἡ ἀπόδειξις, γιὰ τὸ θέμα τῶν κοιμητηρίων, εἶναι μπροστὰ μας. Τὰ σημερινὰ χριστιανικὰ κοιμητήρια, ἀπὸ ὠρισμένες ἀπόψεις, εἶναι πράγματι ὄχι κοιμητήρια, ἀλλὰ νεκροταφεῖα, δηλαδὴ τόποι, ποὺ δὲν φανερώνουν τὴ χριστιανικὴ πίστι, ἀλλὰ τὴν εἰδωλολατρικὴ νοοτροπία, τόποι ὄχι ἐλπίδας, παρηγοριῶν, ἐπικείμενης ἀναστάσεως, ἀλλὰ ἀπογνώσεως. Τί ἄλλο δείχνουν οἱ ἐπιγραφές τῶν πιὸ πολλῶν χριστιανικῶν μνημάτων, παρὰ αὐτὴ τὴν ἀπόγνωσι, αὐτὴ τὴν εἰδωλολατρικὴ μαυρίλα τῆς σκέψεως καὶ τοῦ αἰσθήματος ; Ποῦ καὶ ποῦ θὰ βρῆ κανεὶς λόγια, ποῦ νὰ λάμπη πάνω τους ἡ πίστις στὴν ἀνάστασι, ἡ ἐλπίδα, ἡ γλυκεῖα βεβαιότης ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἓνας παροδικὸς ὕπνος. Ὅποιος ἔχει ὑπ' ὄψει του τὶς ἐπιγραφές τῶν κατακομβῶν καὶ τῶν ἀρχαίων χριστιανικῶν κοιμητηρίων νοιώθει νὰ τοῦ σφίγγεται ἡ καρδιά μπροστὰ στὸ τωρινὸ θέαμα.

Ἡ εἰρήνη κι' ὁ Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Παῦλος ἀποκαλεῖ κάπου τὸν χριστιανικὸ λαό, τὴν Ἐκκλησίαν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. Καὶ βεβαιώνει ὅτι σ' αὐτὸν τὸν λαὸ βρίσκεται ἡ εἰρήνη. Ἰσραὴλ εἶναι τὸ ὄνομα, ποῦ δόθηκε στὸν πατριάρχη Ἰακώβ μετὰ τὴν ὀλονύχτια ἐκείνη μυστηριώδη πάλη του μετὰ τὸν ἄγγελο, ποῦ τὴ διαβάζουμε στὸ βιβλίον τῆς Γενέσεως. Σημαίνει τὸ ὄνομα αὐτό : παλαιστής, ἀγωνιστής. Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, γιὰτὶ ἡ ζωὴ τῶν γνησίων μελῶν της, τῶν ἀληθινῶν χριστιανῶν δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἓνας ἀγώνας, μιὰ ἀκοίμητη πάλη μετὰ τὸν τριπλὸ ἐχθρὸ κάθε πιστοῦ : τὴ Σάρκα, τὸν Κόσμον καὶ τὸν Διάβολο. Αὐτὸς ὁ ἀγώνας δὲν ἔχει ἀνάπαυλα οὔτε συμβιβασμούς. Εἶναι ἀδιάλειπτος, κρατερός καὶ διαρκεῖ καθ' ὅλη τὴ νύχτα τοῦ παρόντος βίου, ὡς τὴν ἔνδοξη αὐγὴ τῆς ἀνέσπερης ἡμέρας, στὴν ὁποία θὰ βγοῦμε καὶ ποῦ δὲν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν ἄνω ζωὴ καὶ μακαριότητα. Ἡ βεβαίωσις τοῦ Παύλου ἔχει μιὰ φαινομενικὴ ἀντινομία, ὅπως συμβαίνει ὄχι σπάνια στὴ Γραφή. Σ' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν ἀγωνιζόμενον ἀδιάλειπτα λαὸ—λέγει ὁ πρῦτανις τῶν Ἀποστόλων—ἐνυπάρχει ἡ εἰρήνη καὶ μονάχα σ' αὐτόν. Ἡ λογικὴ μᾶς λέγει ὅτι ἡ εἰρήνη δὲν εἶναι μέσα στὸν πόλεμον, ἀλλὰ ἀκριβῶς ὅτι ἔρχεται μετὰ τὸν πόλεμον. Στὸν χριστιανισμό, ὅμως, συμβαίνει αὐτὸ τὸ παράδοξο : ἡ εἰρήνη καὶ μάλιστα ἡ πραγματικὴ, ἡ μόνη εἰρήνη, εἶναι δοσμένη, εἶναι πραγματικότης μέσα στὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ, μέσα στοὺς ἀνθρώπους ἐκεί-

vous— και μονάχα σ' αὐτοὺς—ποὺ μάχονται ὀλοένα, μὴ βρῖσκοντας καιρὸ, ὅπως λέγει τὸ βιβλίον τοῦ Ἰώβ, οὔτε νὰ καταπιοῦν τὸ σάλιο τους. Ἡ εἰρήνη αὐτὴ εἶναι βαθεῖα ἐκείνη και γλυκυτάτη βεβαιότης τοῦ πιστοῦ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι μαζί του, ὅτι τὰ φόβητρα και τὰ θέλγητρα τοῦ κόσμου δὲν μποροῦν νὰ τοῦ κάνουν ὀριστικὸ κακό, ὅτι ὁ παράδεισος τὸν περιμένει ὀλοανοιχτος. Οἱ ἄπιστοι ἐπιζητοῦν σ' αὐτὸν τὸν κόσμον τὴν ἀνάπασιν. τὴ λιποταξία ἀπὸ ἕνα τότειο ἀγῶνα. Ἄλλὰ δὲν βρίσκουν τὴν εἰρήνην. Δοκιμάζουν κενό, πίκρα, ἀπόγνωσι. Ὁ χριστιανός, ποὺ μάχεται, ποὺ ἀγωνίζεται πάνω στὸν στίβον τοῦ θεοῦ θελήματος, ἔχει ἀκριβῶς μέσα στὸν πόλεμον αὐτὸν τὴν ἀληθινὴν εἰρήνην. Ζῆ και μαρτυρεῖ αὐτὴ τὴν παραδοξότητα, ποὺ μονάχα στὸν χῶρον τῆς πίστεως εἶναι κατανοητὴ σὰν ἀπλοῦστατο γεγόνος.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Κατὰ τὸ τελευταῖον δίμηνον ἐχορηγήθησαν δάνεια εἰς ἀριθμὸν 94 ἠσφαλισμένων, καλύπτοντα τὸ ποσὸν τῶν 541.000 δραχμῶν.

Τὸ σύνολον τῶν διατεθέντων διὰ τὴν χορήγησιν μικροδανείων μέχρι τῶν μέσων τοῦ Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. ἀνέρχεται εἰς 951.000 δραχμάς, καλυφθεισῶν 198 περιπτώσεων.

Προβλέπεται ὅτι πρὸς ἱκανοποίησιν, κατὰ τὸ δυνατόν, περισοτέρων αἰτήσεων ἐκ τῶν ἐκκρεμουσῶν, θέλει συνεχισθῆ ἡ χορήγησις τῶν τοιούτων δανείων μέχρις ἐξαντλήσεως τῆς ἐκ δραχμῶν 1.500.000 ἀναγραφομένης, ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐν τῷ προϋπολογισμῷ πιστώσεως.

— Ἡ κοινὴ ὑπουργικὴ ἀπόφασιν περὶ χορηγήσεως τοῦ ἐγκριθέντος ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. ἐπιδόματος ἐκ 10 % εἰς τοὺς συνταξιούχους αὐτοῦ, ὑπογραφεῖσα παρὰ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Παιδείας, εἶχε διαβιβασθῆ πρὸς ἐγκρίσιν τῶν κ.κ. Ὑπουργῶν Οἰκονομικῶν και Συντονισμοῦ. Τοῦτο ὅμως δὲν κατέστη δυνατόν και προσωρινῶς ἡ ἀπόφασιν ἐπεστράφη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐθνικῆς Παιδείας και Ἐκκλησιαστικῶν Ἐποικειῶν λόγω τῆς μεσολαβησάσης κυβερνητικῆς μεταβολῆς.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» και «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Πανσο. Ἄρχιμ. Δημητρόπουλον Γερμανόν. Ἰ. Ν. Ἄγ. Νικολάου Φιλοπάππου. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις εἰς τὴν νέαν διεύθυνσίν σας. Εὐχαριστοῦμεν.—Αἰδεσμι. Γαλανόπουλον Εὐάγγελον. Νίκαια Πειραιῶς. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν νέαν διεύθυνσίν σας.—Κύριον Χατζῆν Παναγιώτην. «Εὐαγγελισμός». Ἐνταῦθα Τ. 140. Διωρθώσαμεν τὴν διεύθυνσίν σας.—Κύριον Ἀνδρέαν Παπαβασιλείου, Καθηγητὴν Λευκωσίαν Κύπρου. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις τῆς διεύθυνσεώς σας. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Αἰδεσμι. Νιάρχον Θεόδωρον. Ἐνταῦθα Τ. 219. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν διεύθυνσίν σας.—Αἰδεσμι. Ἡλιάδην Εὐάγγελον. Θεσσαλονίκην. Ἐστάλησαν ὅπαντα τὰ ζητηθέντα τεύχη.—Αἰδεσμι. Μακρον Παναγιώτην. Ἀκροποταμιᾶν Ἀρτης. Ἐνεγράφητε εἰς τὰ παρ' ἡμῖν συνδρομητολόγια διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν περιοδικῶν «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος» μερίμνη τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Νικεπόλεως καὶ Πρεβέζης. Εὐχαριστοῦμεν. Αἰδεσμι. Ἀρετάκην Νικόλαον. Ἁγίαν Μαρίναν Χανίων Κρήτης. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν νέαν διεύθυνσίν σας. Εὐχαριστοῦμεν.—Αἰδεσμι. Ἀρέστην Θεόδωρον. Μεστὰ Γουμενίτσης Κιλκίς. Ἐλήφθη ἡ ἐπιστολή σας καὶ σᾶς ἀπεστείλαμεν τὸ ζητηθὲν τεύχος. Ὑπομνήσκαμεν εἰς ὑμᾶς ὅτι στέλλομεν ἐν τεύχος «Ἐκκλησίας» εἰς τοὺς Ἱ. Ναοὺς καὶ εἰς ἕτερον μετὰ τοῦ «Ἐφημερίου» εἰς ἅπαντας τοὺς Ἐφημερίους, ἀπαντῶμεν δὲ πάντοτε εἰς τὰς ἀπορίας τῶν Ἐφημερίων ἐπὶ συνταξιοδοτικῶν τόσον ὅσον καὶ τελετουργικῶν κτ.λ. θεμάτων. Παρ' ὑμῶν οὐδέποτε ἐλάβομεν ἐπιστολὴν με ἐρωτήματα εἰσέτι καὶ θὰ ἀναμεινωμεν εὐχαρίστας.—Πανσο. Ἄρχιμ. Γεώργιον Σκανδάμην. Ἐρὸν Μητρόπολιν Σιδηροκάστρου Σερρών. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τὰ ἀπὸ 1—1—65 ἕως 30—7—65 Ἰουλίου τεύχη. Τὸ βιβλίον «Ἀναπαραστάσεις καὶ Συμβολισμοὶ τῆς Ἐκκλησίας» δὲν ἐκυκλοφόρησεν ἀκόμη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Βασ. Ἡλιάδη, Περίοδοι με ψυχικὰ περιεχόμενα. Ὁ μήνας τῆς ψυχικῆς ἀνατάσεως καὶ ἀναμνήσεων συγκλονιστικῶν θρησκευτικῶν ἡμερῶν καὶ ἐκδηλώσεων. Ἡ παράδοσις τοῦ τιμημένου καὶ ἀγιασμένου βασιλικοῦ.—**Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου**, Δὲν μᾶς ὠφελοῦν τὰ ταξίματα καὶ τ' ἀφιερῶματα στὶς ἐκκλησίες, ἂν δὲν κάνωμε κι' ἐλεημοσύνας. Ἀπόδοσις **Θ.Σ.**—**Ἄρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου**, Πλειότερον καὶ καθαρώτερον φῶς εἰς τὴν νεολαίαν μας. Ἡ Ἐκκλησία εἰς τὰς φυλακὰς.—Θρησκευτικὴς καὶ ἠθικῆς μελέτης τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν **Νεκταρίου Αἰγίνης**. «Γνώρισε τὸν ἑαυτὸ σου». Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα**.—Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες.—«Φιλοθέου Ἀδολεσχίας» μέρος πέμπτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τὸ «Δευτερονόμιον», ὑπὸ **Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως**. Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντσα**.—**Βασ. Μουστάκη**, Ἐρῶι διαλογισμοί. Στὸ περιθώριον τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Τὰ κοιμητήρια.—Εἰδήσεις τοῦ TAKE.—Ἀλληλογραφία.

Τύποις : ΤΣΙΡΩΝΗ (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)

Ὅδος Μενάνδρου 4, Ἀθῆναι — Τηλέφ. 311.121.

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου : Γ. Σ. Χρυσάφης, Ἰασιωνίδου 22, Σούρμενα